

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt. o. 6.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " "
Egy hónapra	1 " "

Szerkesztői szállás:

belső tordantáca 122 szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt. o. ért.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " "
Egy hónapra	1 " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (belső közepetca) könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Pest, július 23. 1870.

(B.) Tegnap megtörtént a szavazás a 20. d. §-ról, vagyis a virilis szavazat felett és az 37 sz. törvénnyel, t. i. 167 szavazattal 130 ellenében elfogadtatott.

Szavazás után egyszerre megütköztek a bal oldali padok, azt lehetett volna gondolni, hogy a baloldal, a mint már több versen bízott, mint a jobboldal, azonban csak hamar megtértek a baloldaliak, s Ghyezy Kálmán egy véletlen támadást intézett a 43. §. ellen, melyben a bizottmányok teendői vannak körvonalozva.

Ghyezy indítványa nem annyira a megtámadott §. részletei ellen volt intézve, mint épen a törvényjavaslatba foglalt egyik legfőbb elv ellen, mely szerint a régi collegialis közigazgatási rendszer helyett a megyei közigazgatásnál is a személyes felelősség elve szándékolatik életbe lép tetetni.

Ugy látszik, hogy a baloldal látva azt, miszerint a személyes felelősség elvét sikertelen támadja meg nyílt csatában, egy oldalesapallás akarta volna rehabilitálni az eddigi megyei collegialis kormányzati rendszert. Azonban a jobboldalnak alkalmasint semmi kedve sem lesz az általános többség által biztosított terrenumot feladni. Főleg nem lesz hajlandó a bizottmányok omnipotenciájából okvetlenül eredő amabilis confusio létesítésére segédkezni nyújtani.

Mondják, hogy e csata után a baloldal, érteve a balközépet, visszavonul, s a főispáni hatáskörrel szülő fejezetbe nem szól.

En azonban inkább azt hiszem, hogy ott is megkísérli erejét, s így az országgyűlés tanácskozásai még néhány nappal tovább húzódnak.

Jellemző, hogy az ó-szászok pár nap óta, mióta t. i. az európai válság beállt, folyvást a miniszterium ellen szavaznak, sőt a Deák-körben nemcsak a tanácskozásként tartják magokat távol, hanem onnan társalgás tekintetében is visszavonultak.

Pest, július 22-én, 1870.

(B.) Tegnap valahára befejeztetett a 20. §. feletti vita, a szavazás azonban meg nem történt, mert 20 tag névszerinti szavazást kért, s újból 20 tag azt mára kívánta halasztani, mit a ház szabályai szerint megtagadni nem lehet, s így mondhatni egy nap újból elveszett.

Sok részben követ az ellenzék oly eljárását, mintha csupán a tárgy megoldása elhalogatását akarná eszközölni.

A municipiumok szervezéséről szóló törvényjavaslat feletti vita hamarabb kezdődött, mint a francia porosz viszály, s im ma már két óriás hadsereg áll szemben egymással, míg a törvényjavaslat 20. §-án alig vergődött át a magyar parlament, s ha a főispánokról szóló fejezet felett is oly hevesen foly a vita, még megérhetjük, hogy a döntő csata is hamarabb megtörténik a Rajna mellett.

Mondják, hogy a baloldal ma a 20. §. feletti szavazás után a lehetőleg semlegesesen fogja magát tartani, de azon reményben, hogy a jobboldalról is többen eltávoznak; a harmadik felolvasásra újból összegyűjti seregét s névszerinti szavazást kér.

Ha ez való, mit alig bízhatok, oly forma politikát követ a baloldal, mintha azt akarná bizonyítani, miszerint magát az ellenzéki korlátokat túl téve, az ellenségeskedés terére lépett volna.

A „Magyar Polgár” feldicséri a Horn féle interpellációt, melyet a francia-porosz viszályra vonatkozólag tett. Itt ezt senki sem bántotta, sőt, midőn gróf Andrássy a Horn interpellációjában foglalt részleteket merőben mellőzve, gr. Csáky általánoságban tartott interpellációjára felelt, a fele

letekkel jobbról és balról mindenki meg volt elégedve, s így a ház tetteleg kimutatta, hogy Horn úr tapintatlan kérdéseit nem helyeseli.

A neutralitás értelmezése.

A mi napi sajtónkban különböző definiíciókat olvashatjuk a semlegességnek. Azt hiszem, nem egyedül vagyok azon véleményen, hogy a semlegesség határait, sarkelveit jobban tudja kijelölni egyetlen katonai szak tudós, a ki nem kevésbé politikus is, — mint az eszményiért rajongó journalisták.

A „Hon” Hegedűs Sándor által kijelenti, hogy nekünk „magameghúzásra és szigorú semlegességre van szükségünk.” A „szigorú semlegességet” pedig így írja körül: „Ha semlegesek akarunk lenni, nem szabad azt mondani, hogy mihelyt Oroszország Poroszország mellett fellép, mi ellemegyünk; mert a szigorú semlegesség az, ha csak akkor fogunk fegyvert, ha saját határainkat támadják meg. — Jelszavunk az önvédelem és így Poroszország Oroszország szövetségére aggódalomra, éberségre, sőt készülődésre is intethetne bennünket, de nem tetteleges fellépésre határainkon és érdekeinken kívül, mások segítségére.”

A „Nr. Fr. Lloyd” 49-dik számában hasonló felfogásra találunk, hol az mondatik, hogy „ha az északi colossus a csatatéren megjelenik, attól függ, hogy teszi azt; ha „segélysergeket küld Németországba a porosz hadsereg támogatására, ez még nem ok arra, hogy Ausztria-Magyarország neutralitásával felhagyjon. Reánk nézve csak akkor állana be a háborúeset, ha vagy directe a monarchia támadtatnék meg, vagy biztonsága Keleten egy hadi actio által lenne veszélyeztetve.” A míg a háború localisálva van, azaz: Francia-, vagy Németország területén folyik, reánk nézve nincs casus belli, bármiféle hatalmak küzdenek egymás ellen. Horn egy cseppet sem tart attól, hogy a győztes orosz keletre, a porosz reánk fordulhatna; keleten mindig találkoznék Oroszország Angliával és Törökországgal; a jelenlegi német háború pedig oly megrázkódtatással jár, hogy Poroszország vállalkozási hajlamát évekre megszüntetné, különben is a Németország határain túlterjeszkedés nem lenne többé osztrák-porosz, hanem európai kérdés. Mi csak védelmi háborút folytathatunk, egy preventív-harcz ellenkeznek Magyarország életérdekeivel.

Nem akarom Hegedűs úrtól azt kérdezni: hova vezetne az úgy értelmezett „szigorú semlegesség,” mely csak aggódnék és akkor kezdene készülni, midőn már Porosz- és Oroszország szövetségbe küzdenek egymás mellett? Horn úrtól sem vagyok kíváncsi megtudni azt: hiszi-e, hogy Anglia és a többi semleges hatalmak „localisálnak” fognak tekinteni azt a háborút, melyben orosz hadtestek is küzdenének a porosz mellett, ha mindjárt csak német, vagy francia területen is. Arra sem akarom figyelmeztetni a „Nr. Fr. Lloyd”-ot, hogy az orosz és porosz győztesek túlkapásai ellen általa adott garancia = 0. A „P. Lloyd” diplomatájának azon nyilatkozatára sem akarok hivatkozni, mely alaposan állítja, hogy egy császári katonai államra egyesített Németország azonnal fenyegetné a Habsburg monarchia létét, s míg a német szabadelvűség magához jönne, darabokra törhetné a mi birodalmunkat; s hogy a „Pester Lloyd” nem tartja a neutralitást a „tétlenséggel” azonosnak, a létező veszélyekkel szemben; mert a ki tőlünk az elővigyázatot is zokon venné és abból megátadásunkra ürügyet formálna, — az e nélkül is megtette volna azt, — s hogy részrehajlatlan békeszeretetünk dacára nem szabad engednünk, hogy „a monarchia más hatalmak szeszélyének játéklabdájává váljék.”

Ezek helyett hivatkozom elismert katonai szaktudósunk e részbeni nyilatkozatára. Kápolnay a „Pesti Napló” 164-dik számában azt mondja:

Oroszország még nem fejezte be seregének fölggyverését, vasúthálózatát, birodalmának erődítési rendszerét, tehát Sz.-Pétervárt nem óhajthatják a háborút. „E tekintetben tehát a párisi kormány nagy szol

gálatot tett nekünk, midőn a háború kitörését annyira siettette, mondhatni rögtönözte. Ez által aligha ugyan éle nem vétetett az 1868-i potsdami titkos szerződésnek, mely szerint Orosz- és Poroszország megállapíták, hogyan osztandják fel egymás közt Ausztria-Magyarország és a Svájc egy némely részeit, különösen az Adria partjait: ez, Fiumétól Cattaróig jutván Oroszországnak, Triest Istriaival, „Németország” czimén — Poroszországnak.

Kápolnay így szól tovább: „talán mégis tanácsos lenne a szoros semlegességet nem túlozni annyira, nehogy előadandó alkalmommal a reánk törő eseményekkel harcra készen szembeállani képtelenek legyünk.” Nem érti, ugymond, a csapatok hadi lábra állítását, erre az utolsó napokban is elég idő lesz; hanem szükségesnek találná, hogy a galicziai és erdélyi első rendű hadászati pontok megerősítése előkészítettessék, a hiányzó lovak bevásároltassanak, a hadélelmezési táruk elláttassanak, s a mozgósítás legalább papíron előkészítettessék.” Ez által „teljes semlegességünk legkisebb csorbát sem szenvedne és mégis nyugodtabban tekinthetnénk ama nagy „gyakorlati” táborokra, melyeket az orosz sereg, a minket övedző nagy negyed körben Varsótól a Feketetengerig e napokban állít fel.”

Ime n. t. Hegedűs és Horn uraim, ezeket látja mulhatatlanul szükségességeknek Kápolnay a tudós stratega, a politikus és jó hazafi; pedig a háború még nincs „localisálva” olyképp, hogy „orosz hadak küzdjenek a német területen.” Mit gondolnak önk: vajjon nem bir-e a fennforgó semlegességi kérdésben e gyakorlati szakférfi több belátással, mint azok, kik „magameghúzásra” utasítják a nemzetet, s a túlkapások ellen azon hatalmas garanciával állanak elő: „én attól nem tartok!” Gondolkozzanak e dolog felett; megérdemli az a fejtörést, mert régi közmondás tartja: si vis pacem para bellum. Ha a vihar teljesen készületlenül találja, mi ugyan „a legnagyobb kíméletet” tanúsíthatnók a két óriási katonai állammal szemben, csak hogy kétséges, vajjon ezek „szigorú semlegesség”-ünket hasonlóval viszonoznák-e. Zetelaki.

Pest, július 21. 1870.

(B.) Az országgyűlés ma befejezte a municipalis törvényjavaslat 20. d. §-a feletti vitát. A szavazás holnap 9 órakor lesz, s ezzel a törvényjavaslat sorsa el van döntve.

Mondják, hogy ezen szavazás után a bal- és szélsőbaloldal részéről többen visszavonultak. Ed- dig is többen távoztak már, részint mert komolyan kiigazíthatatlannak tartják a törvényjavaslatot, ezek a meggyőződés emberei, mások, mert magok is óhajják a törvényjavaslat elfogadását, ezek a kötelességszerű pártemberek.

Beszélik azt is, hogy a baloldal a virilis szavazat elfogadása esetében szabadságra bocsátja katonáit, de a harmadik felolvasásra berendeli azokat, azon reményben, hogy a jobboldal több tagjai távozása következtében a harmadik felolvasáskor elejtheti a törvényjavaslatot; de figyelő állást foglalt e tárgyban a jobboldal is.

Különös jelenség az ó-szász párt magatartása, mely e napokban határozottan a miniszteriummal szemben foglalt állást, pedig több hivatalnok van soraiban.

Nem akarom vitatni, mennyire foly be erre az európai rázkodás, s a bécsi germán érzelmi reactio ultra pártja, egyszerűleg constatálom a tényt, olvasson belőle a ki akar.

Most itt a francia-porosz hadjárat elől minden háttérbe szorul. A papírok halognak, szálnak; az agio hihielten gyorsasággal bág; mindenféle híreket kóholnak a börtén, melyek nyereségre vannak számítva; s a jóhiszemű közönségnek azon része, mely a francia sereg győzelmét óhajta egy, mely a poroszok győzelmét óhajta, másnemű híreknek ad hitelt.

Vannak hírek és telegrammok, melyek a porosz határokon már átsétáltatták a francia csapatokat, míg mások Páris felé menekítik a porosz hadsereget. Vannak, kik az orosz interventiót Poroszország részére biztosítva látják, míg mások Oroszországot mint jóhiszemű semleges hatalmat tekintik.

Mindazon híreknek kötre kell binni; mert tudósításainkat ez idő szerint csak Németország felől, tehát porosz ellenőrzés mellett kapjuk.

Hirdetési díj:

3t hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.) Haasensteint és Voglertnél (Neuer Markt 11 szám.) Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyilttérít osikkok

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címszendők. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál letetik.

Annyit azonban el lehet mondani, miszerint oly hatalmas két sereg áll egymással szemben, melyek közül egyik sem semmisítheti meg a másikat egy pár ütközetben, s így mielőtt a francia sereg Berlinbe, vagy a porosz Párisba jutna, lehet ideje a diplomatiának a civilizáció, a béke s az európai egység érdekében az ellenségeskedő feleket kibékíteni.

Sok mindent beszéltek az osztrák-magyar birodalom külpolitikájáról. Mondták, hogy Beust a fegyveres semlegesség embere, s Andrássy a teljes semlegesség mellett nyilatkozott, minek következtében Andrássyt léptették a Beust helyébe. A valóság az, hogy mi ez idő szerint határozottan semleges állást foglalnok el.

A porosz lapok azt állítják, hogy Bajorország és Württemberg határozottan porosz érzelműek, míg mások ezt kétségbe vonják.

A mi óhajtatunk az, hogy egy pár ütközet után sikerüljön a közvetítő hatalmasságoknak Európa békéjét helyreállítani, a mi nem lehetetlen, mert a hadviselő hatalmak magok is hibetölég belátják, mekkora calamitás volna egy általános európai háború, következésképp, ha katonai becsületüket megmentették, majd csak kibékülnek valahogy.

Belügy.

Pesten július 20-án tartotta egy Gorove miniszter által kinevezett bizottság első ülését, melynek célja az állam által adott garanciák és előlegek hovatartozásának, valamint esetleg vissza térítésének állandó ellenőrzésére hivatalos közeg létesítését hozni javaslatba. A bizottság elnökségével Langer osztálytanácsos, a jegyzői teendőket Török Sándor miniszteri titkár bízott meg. Önként érthetőleg a pénzügyminiszterium is e bizottságban képviselve van.

Francia-porosz csatatér.

Összhangzó tudósítások szerint a véres küzdelem foly már. A francziák Baden és a bajor Pfalz területén hatolnak előre 200.000 emberrel. Az előbbek állított német csapatok nem bírták az előnyomulást megállítani, s Coblenz és Mainz felé hátráltak. Egy, talán korai hír, már azt is beszéli, hogy Landaunál egy 27.000 emberből álló porosz hadtest veretett meg.

A „Pesti Napló” szerint a „Rajna balpartján levő porosz csapatok nem képesek a roppant francia hadsért feltartóztatni, a dél majnai vonal felé húzódnak vissza s Mannheim vagy Coblenz lez védelmi állásuk básiis, hova mintegy 80.000 német és ugyanannyi porosz katona szállíttatik. E vidéken nemcsak 200.000 német katona álland, ha csak a francziák előnyomulása még inkább vissza nem veti őket.”

Hire járt, hogy a francziák Darmstadttól is megállították, a mi nem valószínű; de a badeniek már menekülnek s Baselbe szállítják értékes holmijöket.

Egy francia corvett Máltánál elfogott egy hamburgi hajót. Francia hajók cirzálnak Wilhelmshafen előtt.

Frankfurt, jul. 23. A porosz koronaherceg gyormentekben vonul a schwarzwalddi szorosok megállására.

Egy francia hadosztály megszállta Pirmazentet, Waltherbachot s Neustadtig haladt, tehát csak 4 mfdre áll a Rajna jobbpartján fekvő Mannheimtól.

Pestre érkezett magán távsürgönyök szerint a francziák Saurloisnál diadalt arattak a poroszok felett.

A hadizenet.

„Franciaország alóltit ügyvivőjének van szerencséje a kormányától vett parancsok folytán a porosz király 6 felsége nagyméltóságu külügyminiszterét a következőkről értesíteni:

Mint hogy 6 felségének, a francziák császárnak kormánya azon tervet, mely szerint a spanyol trónra porosz herceg emeltetett volna, csak Franciaország területi épségének veszélyeztetésére célzó vállalatnak tarthatá: kénytelen volt a porosz király 6 felségétől azon biztosítást kérni, hogy ezen terv nem nyerte meg az 6 beleegyezését és nem fog valóstíttatni.

Mivel pedig a porosz király 6 felsége ezen biztosítást megtagadta, sőt ellenkezőleg tudatára adá a francziák császára követének, hogy ugy ezen eshetőségűnél, mint minden egyébnél, a körtlmények szerint fog cselekedni: a császári kormány a király ezen nyilatkozatában nem tekinthetett egyebet, mint Franciaország ellen intézett, s az

egész európai egyensúlyt veszélyeztető utógondolat. Ezen nyilatkozat még súlyosabbá vált a kabinetekhez érkezett ama jelentés által, mely szerint a porosz király vonakodott a császár követét elfogadni, és vele bármilyen értekezésre bocsátkozni.

Ennek következtében a francia kormány kötelezte híve magát rögtön gondoskodni becsülete és megsértett érdekei megóvásáról és el levén határozva, hogy e célból a körülmények által nyújtott minden eszközt megragad: mostantól fogva háboruban levőnek tekintti magát Poroszországgal.

Fogadja excellentiád stb.

Berlin, július 19-én, 1870.

Le Sourd.

Hadi készülétek.

A francia hadi szervezetre vonatkozólag újabb ezeket olvassuk a „Patrie”-nak f. hó 18-ról kelt számában: A közvetlen actioba lépő hadsereg, mint látszik, hét hadtestből s egy tartalékseregéből áll. E hadtestek közül Mac Mahon az első, Bazaine a harmadik, Canrobert a hatodik, Frossard a második, de l'Admirant a negyedik, de Failly az ötödik és Douay a hetedik hadtestet fogja vezényelni. A nyolczadik hadtest, a főpartalékhad, Bourbaki tábornok vezénylete alatt áll. Az összes hadseregek feletti főparancsnokságot maga a császár viendi, kinek oldala mellett Lobeuf marsal, továbbá Lebrun és Jarras tábornokok leendőnek. Palikao tábornok megmarad a belső hadsereg parancsnokának Lyonban. Baraguay d'Hilliers marsal Canrobertet fogja Párisban helyettesíteni. A Lillei, toursi és nancy-i parancsnokságok egyelőre betöltetlen maradnak. Dacára annak, hogy egy folyó hó 18-ról kelt rendelet szerint a tábornokok száma 86-ról 174-re emeltetett, — mint hallatszik, — több, a tartalékban szolgáló tábornok is behivatott az actív szolgálatba.

Hírszerint a francziák eltelepték a bajor Pfalzot. A Rajnához ért francziák száma felülhaladja a 300,000-et. A főhadi szállás Nancy, a poroszoké Frankfurt. A francziák magán-tudósítások szerint csata nélkül kimaneuvrizták a porosz hadsereget első hadműködési vonalából. Cherbourgban 25,000 ember szállítatik Jütlandba.

A francia főhadiszállás — jelentik Baselből jul. 21-ről — Nancyban van. Napoleon császár a seereghez érkezett.

A „France” írja július 22-ről, hogy a poroszok Mainzot és Kölni elhagyták, s Coblenzt és a Rajnavonalat fogják megszállani. Douay tábornok váratlanul meghalt (Douay tábornok volt a rajnai hadsereg VII-k hadtestének, — mely afrikai katonákból alakult — parancsnokává kizemelve.)

Franciaországból írják, hogy a Welf-legio megalakult. Mint tudva van ez hannoveri kóráll.

Jul. 20-án mintegy 20,000 francia vonult be Hünningen a metzi vonalra.

Londoni hírek szerint a francia hajóraj a keleti tengerre érkezett.

Baseli hírek szerint 22-kére várták a francia hadseregnek előnyomulását Dél-Németországba, melynek feladata a dél-német hadtest alakulását meggátolni.

A Franciaország déli részén elszórt francia csapatok parancsot kaptak, hogy Bordeaux, Toulouse és Agenben összpontosuljanak, hogy így szükség ese-

tén rögtön megindulhassanak az északi határ felé. A párisi indóházaknál utóbbi időben leirhatlan élénkség uralkodott. A de la Villette-indóháznál történtek a legfontosabb feladások, az északi indóháznál leginkább hadszervezetek adtak fel, a keleti indóháztól lovakat szállítottak. A strassburgi vonat katonákat szállított. Mindenütt lázas tevékenység uralt, oly nagy, a milyen sem 1854-ben, sem 1859-ben nem volt tapasztalható.

Rocheftortból minden rendelkezésre álló ágyú-készlet a keleti fegyvertárakba szállítatik. 1500 kis podgyász- és szekérkocsi szállított a vernoui rak-tárból Toulonba, Metzbe és Strassburgba. Csapatszkaszok vannak felállítva az egész vonalon, hogy a legkisebb riadóra felszaggassák a vasuti sineket. A Charleville és Merlére közt fekvő Olymp hegyen el-sánczolt tábor készült. A Societe internationale nevében a sebesültek segélyezésére felhívást bocsát ki du Flavigny gr. és Rothschild báró.

A „Kölnische Zeitung”-nak pedig ezeket írják Párisból f. h. 18-ról. A keletre menő hadseregek szállítási szakadatlanul folynak; a párisi helyőrség s a chalonsi tábor egy nagy része már elindult. Itt a csapatok összes számát, melyek most a Rajna vidékén állanak, 150,000-re becsülik. Bazaine marsal, ki ezek felett a főparancsnokságot viszi, már Metzben van. Cherbourgot már a napokban fogja egy páncélos hajóraj elhagyni.

A szajnamegyei mozgó nemzetőrség a Páris környékén fekvő várakban fel fog fegyvereztetni és Chalonsba küldetni begyakorlás végett, honnét aztán a keleti erősségekbe vonuland, azok helyőrségeit pótolandó. E helyek nevezetesen: Rocroy, Mézières, Charleville, Sedan, Metz, Strassburg, Valenciennes stb., melyeknek helyőrségei a kitűzött határidőre a táborba fognak indulni.

Baseli jul. 21-ki távirat szerint Badenbe, hol mintegy 40-50 ezer ember van összehívva, mindig nagyobb porosz csapatmennyiségek érkeznek; a bajor contingens néhány csapata is megérkezett oda.

Karlsruheból jul. 20-áról távirják: Badeni csapatok, számszerint 30,000, állást foglaltak Kehl mellett, hámlokalt Strassburg felé. A Kehl és Strassburg közti hidat, valamint e vonalon eső többi hidakat felszedték. A badeniak balszárnához a württembergi hadsereg csatlakozik, jobbról porosz csapatok foglalnak állást.

Dresdai hírek szerint a szász hadsereg Badenbe vonult; az itteni helyőrségi szolgálatot a porosz honvédség teljesíti.

Müncheni jul. 21-ki hír szerint a bajor hadsereg Augsburgból tegnap elment, a legjobban el van látva. Bajorország királyi nem ment a főhadiszállásra.

Oderbergből jul. 21-ről távirják, hogy a 6-ik és 7-dik porosz hadtest Guben tábornok főparancsnoksága alatt Münsterlál gyűl egybe; a 8-ik és 9-ik Herwarth v. Bittenfeld alatt Kölnben. Mind a 4 hadtest csak vasárnap megy Pruen és Montjoenak.

Más hírek szerint a Bodenbach és Drezda közti területet porosz landwehrek szállták meg.

Bodenbachból 21-ike reggel óta 40,000 szász és 40 ezer porosz Slesvigből mozgásnak indult Mannheim és rajnai Pfalz felé.

Jul. 20-án 2 bajor gyalodezred, chevauxlegerek és tüzérség Umlnak indult. A 2-dik hadosztály Würzburgból Landaunak ment.

Brémából jul. 21-ről, távirják Poroszországot az északi és keleti tenger összes erőitményeit ostrom-állapotba helyezé.

És a t. szerkesztők ez ígérete be is van váltva a már megjelent I. és II. dík füzetben.

Az I. füzetben a „Tájékoztató” után, Uzoni Gábornak 1869. nov. 21-én az unitáriusok kolozsvári templomában papi beközöntésül „A Krisztus szerint való papi hivatal”ról tartott beszéde következik (3—14. l.). Beszéde első részében a Krisztus szerinti papi hivatalról, a második részben az Isten igéjéről szól, roppant sok encyklopaediai, egyház-, főleg hittörténelmi és hitbölcséleti ismerettel s a 19. század második feléhez méltó szabad szellemmel. E jeles beszéd után (15—32. l.) „Bibliai tanulmányok” felirattal Simén Domokos egy igen tanulságos tanulmánya következik, melyben rövid, velős bevezetés után, egy általános te kintetést vet az evangéliumra, az apostoli levelekre, azok használatára és az azokba becsüszott szembe-észéköbb passzusokra; s miután alapos és tömörked könyvészeti, hitelvi s nyelvészeti ismeret tannaitó éles kritikái fejtegetései által meggyőző állításairól, azon óhajtását fejezi ki, hogy a — bár eddig anyanyelvünkön legjobb, mindazáltal igen hibás — Károli fele biblia fordítás helyett mihamarabb egy a tudományak, a kor előhaladottságának megfelelő helyes biblia fordítás jöjjön létre.

Kozma Ferencnek: „A népiakola” című értekezése (33—44. l.) korszerű és hasznos léte mellett alaposágáért is egyik fénypontját képezi a füzetnek. Kozma úr e téren szakember, s külföldön szerzett tapasztalatait képes és kész is hasznosítani, miut arról e lapok olvasói még a külföldről közölt ily tárgyú tudósításaiból meg lehetnek győződve. Ha méltó ismertetését akarnók adni e közleménynek, akkor minden sorát ide kellene ig-tatnunk; a hely szűke miatt azonban be kell ér-nünk azzal, hogy a t. olvasó figyelmét felhívjuk rá.

Tayler János Jakab biographiája (48—56. l.) az Uzoni Gábor tollából, bü képét mutatja fel a 73 évre terjedt életét oly sikeresen felhasználta je-

Berlinben pedig jul. 21-ki hírek szerint külön hadtest képezetett a királyi palota védelmére. A testőrség Dél-Németország felé megy.

A mi pedig a délnémet hadsereg dislocatióját illeti: a „Fremdeblatt” tudni akarja, hogy a délnémet hadsereg balszárnját a württembergiek, a centrumot a badeniak fogják képezni: a poroszok Pfalzot megszállják. A brémai postahajók amerikai lobogó alatt fognak állani.

A württembergi hadsereg állapotáról katonai le-velezők igen kedvezőtlenül irnak. Ezen tudósítások szerint a württembergi hadsereg igen szomorú álla-pothban van. Jóllehet a legközelebbi napokban kény-szerlovásárlás rendelkezett el, még sincs a kormány rendelkezésére elegendő számú ló. A lovassági ezre-dok közt két osztály van, mely gyalog jár, csak há-rom eskadronnak van lóva. A tüzérség egy része fel van fogatokkal szerelve, de nagy része még a szűk-séges lovakkal sem rendelkezik. A gyalogságnak nincs elég készlete, a hadosztályok ellátása igen hiányos. A vadászszázaljak, melyek a tüzérség mellett igen kitűnő csapatokat képeznek, csak egyedül képesek valamit tenni, a többiek haszontalanul fognak föl-áldoztatni. A különben igen jó tisztúkar hangulata igen devalválódott; s azon meggyőződés kap a tiszt-ek közt lábra, hogy meglepettek, s hogy nem fognak sokat tehetni. A hadsereg vezére hírszerint Fransecky altábornagy lesz. Ha azonban ez a porosz hadseregbe lép, utóda Steinmetz tábornok lesz. Mindkét tábornok híres bátorságáról s roppant szigorúságáról, minden különös tekintet nélkül áldozza fel mindkettő embereit.

A harcra kelt hatalmak hadereje.

A „Pest. Lloyd” katonai ciklikirója követke-zőleg mutatja ki a harcra keveredett hatalmak hadi erejét.

Franciaország: 100 gyalog ezred, a 3 zászlóalj gárdák, vadászok, harczoosok, idegen legio 471,600 gyalog; 3 hadtest mozgó nemzetőrség 245000 ember, más 3 hadtestet most szerveznek; tehát a **francia gyalogság 716,600 ember; Poroszország gyalogsága: 520,300** sorhadbeli és 143,000 honvéd; összesen **663,300** ember.

Lovasság: francia 75,700; porosz 79,400 ember.

Tüzérség: francia 75,900 ember, 1836 ágyú és 124 mitrailleur; porosz 102,230 ember és 1680 ágyú.

Műszaki csapatok: francziák 11,300 ember; porosz 24,100 ember.

E szerint 879,500 francziával és 1836 ágyúval szembe áll 870,000 porosz 1680 ágyúval.

A délnémet hatalmak contingentjei: Baden 44,000, Württemberg 45,000, Ba-jorhon 115,000 ember.

A francia hadsereg. A „Revue mi-litaire française” az összes francia hadsereget 700,000 főre teszi, s pedig: a külföldi (a rajnai) hadsereg 300,000, a tartalék 100,000, a végvárak és egyéb megerősített helyek őrsége 300,000 em-bert képvisel. Ide kell számítani a halálozás pótlására rendelt kiegészítő csapatokat, melyekkel a francia szárazföldi hadsereg számát, a honvédel-met leszámítva, 900,000 emberre hízton tehetni.

A francia hadseregnek nagy tömegénél csaknem nagyobb előnye a francia vasutaknak

les angol tudónak, ki az erdélyi unitáriusok há-romszázados ünnepeén, mint az angol unitáriusok küldötte 1868. év őszén megfordult hazánkban, s erdélyi útiról kiadott füzetében oly meleg rökön-szenyvel nyilatkozott nemzetünkről, hazánk mult-járól s jelen társadalmi viszonyainkról.

„A római zsinat”-ról B. A. közöl (57—67. l.) egy kimerítő ismertetőt, mely után a „Külföldiek” rovatában (68—80. l.) „A cult. minisztr. legújabb törv. javaslatai”, „Az államsegély”, „A torda ara-nyoskőri iek. tanítók”, „Az angol oktatási bill”, „Egy csodálatos gyűjtemény”, „A conciliumi ellen-zés”, „Egy támasza a pápai széknak”, „Schisma jelek a r. kath. egyházban”, „A türelem egy szép példája”, „A vallási be nem avatkozás”, „A bo-lognai v. tanács”, „Unitárius ügyvéd Olaszországban”, „Unitárius nézetek”, „Egyházi és iskolai célu ada-kozáások”, „Irodalmi érteitő” — e feliratok alatt igen érdekes az egyház és iskola, valamint az egy-bázi irodalom minden mozzanatait figyelemmel ki-sérő közlemények vannak.

A II-dik füzet nem kevésbé tartalmas az el-ősnél. Ebben kiválóbb közlemények: Ferencz Jó-zsef egyházi beszéde a Janos 16. r. 7. v.-ból fel-vett azon igékre, melyekkel Jézus tanítványait nem-sokára bekövetkezendő elárvázására előkészíteni igyekszik; két részben adja elő ez igéknek a ta-nítványokra és a mai keresztényekre vonatkozó értelmét. E beszéd t. írja tolláról és ékeszölésá-ról annyira ismeretes már az egész hazában, sőt a mivel külföld előtt is, beszédei szelleméért oly elismerő tiszteletben részesül mindenfelé, hogy fő-löseges volna egyebet tennünk, mint felhívni a t. olvasó figyelmét a jelen beszédre is.

Simén Domokos „Bibliai tanulmányai” e füzet is közöl egyet az Ithetiei tanról (89—126. l.). Szerző röviden előadja, mi vezette az egyházi atyá-kat a kánon megalkotásánál; miért veték alapul ebben az íthetést; aztán bővebben szól e tan tör-

észak és észak-keleti kitűnő stratégia irányára. Pá-riéből öt vasutvonal vezet a metz-strassburgi irány-ban. Thionville, Strassburg és Metz, elsőrangú erő-dítvények, melyek körül az ország szívéből érke-ző hadtestek koncentráltatják magukat. A fran-czia csapatok tehát gyorsan s biztos fedezet alatt érthetik el a határt, mert a fentebb nevezett helyen Páristól alig 44—60 mértföldnyi távolságban vannak. A német hadseregek korántsem részesülnek oly nagy mértékben a vasutak előnyeiben, mint a fran-czia. A főközpontok, Berlin és Drezda, a rajnai központosítási irányvonalaktól, melyek Kölnön, Koblenzen, Mainzon, Rastatton és Triesen mennek keresztül, 60—80 mértföldnyi távolságban vannak, s vannak olyan hadtestek is, mint például a keleti porosz, a pomerániai, a pozeni és batodiki schles-vigi hadtest, melyeket 100—120 mértföldnyi tá-volságból kell az ütközet színhelyére hozni.

„Ezen nehézségekhez járul még azon körülmény, miszerint a dél német hadcsapatokat északi irányba akarják szülőföldjüktől eltávolítani, míg a dél-német államok porosz helyőrséget kapnak. Ezen körülmény, ha megvalósul, a központosítás g. orsa-sága elő csak új akadályt vet.

„A francia hadseregnek még két más előnye van a német felett, s ezen előnye mitrailleur-sai és ágyuaszerkeztékben állnak. A mitrail-leusek, vagy golyófecskendők legújabb szerkeztett ágyúk, melyekre Napoleon ép oly nagy sulyt fektet jelenleg, mint fektetett 1859-ben vontatott ágyúira.

A második előny, a rajnai ágyuaszerkezték, szétszedhető vasuton szállíthatnak rendelle-tésük helyére. Minden naszádaak egy kapitány s egy nehéz ágyúja van, 15 emberből álló legény-sége.

A „Weser Zeitung” a francia hajóhad állapotáról következő részletes leírást tesz közzé: „Nagyságuk szerint első helyen áll négy kaszama-tahajó 7200 tonna tartalommal és 950 lőerővel.” Ezekhez legközelebb áll a két testvérhajó: „Magenta” és „Solferino,” mintegy 6700 tonna tartalommal, s 1000 lőerővel.

Ezekután 19 páncélfregatte: mindnyájának egy.

Ezekután ismét kilencz kisebb kaszama-tahajó.

Majd teljesen hasonló nagyságu ezekhez a rohamra használtatni szokott öt kishajó.

A sorozatban erre egy régi ismerő-re aka-dunk, a „Rocheambeau” toronyhajó, melyet a fran-czia kormány Amerikától drága pénzén vásárolt meg. A „Rocheambeau” 7000 tonna tartalommal és 1500 lőerővel bír.

A lajstrom tizenöt uszó batteriát mutat fel.

Végül 11 szétszedhető, kis páncélhajó kö-vetkezik, melyek mindegyike 2 ágyúval van fel-szerelve. Ötök gépezete 24, haté 40 lőerejű. Ezek a folyókön való használatra vannak rendeltetve, s adott körülmények közt igen jó szolgálatot te-hetnek.

A főbb hajókat még egyszer egymás mellé állítva, következő eredményre jutunk: A francia hajóhad csak páncélhajókból áll: 6 nagyobb (sor-) hajóból 152 ágyúval, 14 fregatéből 288 ágyúv. 9 kaszamatahajóból 76 ágyúv. 5 roham-hajóból 9 ágyúv. 2 torony-hajóból 18 ágyúv. 15 uszó-batte-ria 192 ágyúv. 11 páncél naszád 22 ágyúv. Ösz-szesen: 62 hajóból, 697 ágyúval.

A flottát még fa- és vitorlahajók egészítik ki.

téneteről, a különféle elméletekről, melyeket koron-ként felállítottak, és végre kimutatja mit kelljen az íhletés alatt érteni.

E tanulmány egy önálló egészet képező igen kitűnő munka, mely csak egy kívánni valót hagy fenn, hogy vajha mihamarabb újabb bibliai tanul-mányt olvashatnánk avatott tollú írójától, ki a mel-lett, hogy maga kiváló előszeretettel foglalkozik a bibliai, kedves előadásai modora, világos, élénk írása és meggyőző kritikája által olvasóiban is képes föltenni a biblia komoly tanulmányozása iránti előszeretettel.

„A gymnasium” ezim alatt (127—144. l.) a nevelés terén évtizedek óta sikerrel munkáló Kovács Antalról egy igen kitűnő tanulmányi értekezést olvasunk e füzetben, melyet szintén figyelembe ajánlunk mindenkinek, különösen kik a középtano-dák szervezetével, viszonyaival foglalkoznak.

Kr. „Hitrokonási viszonyaink a külfölddel” című közleményéből (145—153. l.) érdekes tör-ténelmi közlések után a francia Svájcz vallási re-form társulata nevében a szabadelvű keresztény-ség uniojának titkára, Buisson Ferdinand neucha-teli tanárnak az erdélyi unitáriusok consistoriumá-hoz intézett rokonérzelmes levelét és az arra adott választ nagy örömmel olvastuk, nemkülönben a II-dik füzet „Külföldiek” is. Egyáltalában annyi tanulságot, oly szabad szellemet és elveket látunk e füzetekben, hogy míg egyfelől az életrevaló vál-lalat jeles szerkesztőinek és munkásainak elisme-rést szavazunk, másfelől kötelességünknek tartjuk felhívni rá a t. olvasó-közönség figyelmét s aján-lani a minél tömegesebb előfizetést anyivalinkább, mert a csekély (1 frt 60 kr.) előfizetési díjra a „Keresztény Magvető” négy füzetén kívül, minden előfizető egy 10—12 ívre terjedő kötetet kap a nagy Channing válogatott műveiből külön juta-lom képen.

—i—y—s.

TÁRCZA.

Keresztény Magvető.

(Szerkesztő és kiadójak Ferencz József és Kovács Antal. V. kötet I. és II. füzet. Kolozsvárt, a róm. kath. lyc. nyomdájá-ban, 1870. Elkészítési ár az egész négy füzetből álló kötetre 1 frt 60 kr. o. ért., egy-egy füzet ára 50 kr.)

A Keresztény Magvető, az erdélyi unitáriusok ez életre való folyóirata, melynek első kötetei e lapokban annak idejében méltó elismeréssel vol-tak ismertetve, ez évvel új stadiumba lépett. Ed-dig önálló kötetekben jelent meg, ezután érvénye-denként 5 íves füzetekben fog megjelenni. Elején — mint az V-dik kötet t. szerkesztő részint tájé-koztató, részint a programban történet némi vál-toztatás indoklásául előadja — a gyakorlati lel-készet körébe tartozó munkák kiadása volt e vál-lalat főbb célja, míg — bár aránylag szűkebb té-ren — az ügyvezető „Függelék”-ben egyes epi-sodok, az unitárius egyház jelen és mult életében felmerült nevezetesebb mozzanatok, honi s külföldi jeles unitárius férfiak életrajza, könyvek, kézi-rajtok, oklevelek, az egyház szerkeztése, iskoláiban a tanítás és nevelés módja ismertetése tűzött fel-adatul. A II-dik kötetben a gyakorlati lelkeszet körébe tartozó munkák felett már túlbomlóvá lett a „Függelék,” vagy Tárcza tartalma, a III. dík és IV-dik kötetben szintén; ezért a most ismertetendő V-dik kötetben már kijelentik a szerkesztők, hogy: a vállalat fejlődésének természetes követeléseit szem előtt tartva, s a kiindulási tervzetet most már egé-szen megfordítva, a gyakorlati lelkeszet körébe tartozó munkák kiadását a lehető legkisebb számra szorítják, s az egyházat és iskolát érdeklő érteke-zéseknek, életrajtoknak s a kül- és belföldi vallási és nevelési mozgalmak regisztrálására oly széles tért nyitnak, minőt a vállalat megbir.

Az országházról.

B. Eötvös József beszéde.

A képviselőház jul. 19-iki üléséből.

T. képviselőház! Én tisztán objective fogok a tárgyhöz szólni, és csak egyet jegyzek meg előttem szövezt t. képviselőtársamnak, hogy mi a kormány vágyát illeti, hogy el akarja feleltetni a multat, ezen feltevést én visszaautostom. (Helyeslés jobb felől.) Multamban nincs semmi, a minnek elfeledését én kívánám, multamban nincs semmi, mi jelenemmel összeütközésben állana, és mi valaha összeütközésbe jönné. (Helyeslés jobb, ellenmondás bal felől.) Én épen azért, hogy itt is bebizonyítsam, hogy nemcsak feleltetni nem akarom multamat, sőt igen örövendek, ha t. fiontársaim arra visszaemlékezni kegyeskednek, t. barátom Debreczen városa igen t. képviselőjének minapi beszédére térek vissza. Nem térek arra vissza, ha az csak személyes volna, de visszatérek azért, mert az ezen ügygyel legszorosabb összeköttetésben áll. (Halljuk!) T. barátom hivatkozik arra, a mit „A 19. század uralkodó eszméi” című munkám I. kötetében az általános szavazati jog mellett felhoztam. Igen természetesnek fogja találni, hogy minden íróban van egy bizonyos foka a hiúságnak. Végtelenül megörültem ezen megemlékezésnek, mert láttam, hogy a mit 22 esztendővel ezelőtt írtam, még is nem hangzott el. De ezen örömem — fájdalom — igen rövid ideig tartott, mert tovább hallgatva t. barátomat, meggyőződtem arról, hogy ezen könyv egy pár lapját olvasta ugyan, de még azon egész fejezetet sem méltatta figyelmére, melyben ezen pár lap foglaltatik. Az első kötet 9. fejezete szól a választásokról, a választásokról mint a szabadság garantíájáról, és ott mindjárt a fejezet kezdetén ezeket mondom: „Ha a szabadság és egyenlőség csakugyan egyedül a választás és választhatóságban állana, akkor igen következetes eljárás” egyrészt ezeknek bármily korlátozásában a szabadság és egyenlőség megbuktatását látni, és másrészt célirányos gyakorlatba vételében a rend elégséges biztosítékot találni. Hogy ezen nézet tévedésen alapul, azt most be akarom bizonyítani és ennek következtében keresztül megyek a fejezet alatt az általános szavazati jogon a censussal és a közzvetett választási jog gyakorlatán és megmutatom, és pedig mint hiszem meggyőzőleg — hogy mindazon okoskodások, melyek ezen egyes rendszerek ellen és rendszerek mellett felhozhatók, mindannyiuk nem általános tökéletesen fenn. Ez alkalomnál valamint én refutáltam azon argumentumokat, a melyeket az általános szavazati jog ellenségei felhozhatók az általános szavazati ellen; úgy később megválasztottam ezen okoskodásokat, melyek a census ellene által a census ellen felhozhatók; így tehát a mit akkor állítottam azzal a mit most teszek egyáltalában ellentétben nincs; sőt azon meggyőződésem, a mit akkor kifejtettem t. i. az, hogy a szavazati jognak bár miként rendezése nem annyira principális kérdés, mint a célirányosságnak kérdése, a mi meggyőződésem most is e pillanatban, és az annyival inkább, miután t. képviselőtársam a másik oldalon — nem szövezt itt Hoffmann képv. társamnak nézetéről, ki ezen kérdést 3000 év tanulmányozta (Derűtség jobb felől.) hanem szövezt a jelen pillanatban létező viszonyokról, nem fognak nekem t. képviselőtársaim mutatni sem Európában sem Amerikában egyetlen egy állatot, melyben a szavazati jog úgy rendezetett volna el, hogy a principáliter tökéletesen megálljal.

A szavazati jognál 3-féle elvet képzelhetek magamnak. Első a vote universelle legalább kiterjedésben, — második elv szerint a szavazati joggal bírnak azok, kik képességgel bírnak a szavazati jogot gyakorolni, harmadik elv az, hogy azok bírnak legtöbb joggal; kik az állam fenntartására legtöbb áldozatot hoznak. Ezen három elv létezik a kérdésben. Ezen három elv közül egyetlen egy sincs, mely bárhol a világon keresztül vitetett volna.

A mi a vote-universelle-t illeti, nem akarom indítványozni, a mit John Stuart Mill Angliában indítványozott, hanem csakugyan megengedi mindenki, hogy míg az emberi nemnek egyik fele tökéletesen ki van zárva a szavazás jogából, addig absolute mint elvi kérdésről a vote-universelle-ről szólni nem lehet. Ezt John Stuart Mill igen helyesen megjegyezte, kimutatván azon ellentétet, mely abból származik, hogy például az asszonyi nem polgári jogokat és kötelességeket gyakorolják, kivéve a politikaiakat. Ez elv tehát, még e részben sincs absolute keresztülvitve: kisebb kivitelekkel e tekintetben nem is szövezt.

A mi a másodikat — t. i. a képességet — illeti, annak definitiója oly nehéz, hogy azt nem is kísértették meg és utoljára is Plátó ideált állítván fel, azt monda, hogy egy ország boldog csak akkor lesz, ha bölcsök által kormányoztatik, hanem, hogy csak bölcsök szavazzanak, ily állítás még sehol sem fordult elő.

A harmadik elv az, hogy mindenki azon arányban gyakoroljon befolyást, a mely arányban az ország teherheiz járul. A mi ezt illeti, nem ezen alap-szám a census eszméje, mert ha erre volna alapítva, — akkor utoljára nem azt kellene felállítani, hogy bizonyos census mellett az egyének egy-egy szavazattal bírnának, — hanem azt, hogy a ki pl. száz forintot fizet 10 szavazattal bírjon, míg az a ki 18 frtot fizet egy szavazattal bírjon. Nincs tehát elfogadva egyetlen egy elv se tökéletesen. Mindenütt mint célirányossági kérdés tractáltatik a szavazási jog kérdése, vagyis inkább combinalása az említett elveknek, mint kétféle kérdés; mert a szavazati jog egyszerűsége mind functió; jog az egyes polgárra nézve, de functió az államra nézve, mert az államnak csakugyan érdekében fekszik, hogy a szavazás olyanok által gyakoroltassék, kik azt észszerűen gyakorolni képesek.

Ez áll már az egyszerű szavazati jogra nézve is; még sokkal nagyobb mértékben áll ez egyebiránt — a mit t. barátom a tulsó oldalon szintén el fognak ismerni, — akkor, mikor egy adminisztráló testületnek alakításáról van szó.

A constitutionalismusnak bizonyosan mintatörzse, legalább Európában, Anglia. Múltotassák összehasonlítani a választók kvalificációját a békebírák kvalificációjával. A választók kvalificációját ott mostan végtelenül kiterjesztett; a békebírákra nézve azonban maradt, azon békebírákra, a kik azon municipális jogokat gyakorolják, a melyeket itt Magyarországon a megye-gyűlések fognak gyakorolni. Senki nem talál ebben ellentétet. Miért? Azért, mert már a megyei adminisztratio sokkal nagyobb mértékben állami functio, mint az egyszerű választás. Itten tehát azokat, a kikre ez a functio bízatik, sokkal inkább meg kell választani, mint az egyszerű választókat. Azt méltóztatnak többen mondani t. képviselőtársaim közül, hogy a kormány vagy pártunk ezen virilis szavazatokat úgy mint principális kérdést állította oda, mint oly valamit, a mely reactionariusabb, és a mi azért nekünk jobban tetszik. — Ebben tisztelt képviselőtársaim igen nagyon eszalakoznak, és én elő fogom adni, amár a lehetőség röviden, azon okokat, a melyek engem például a virilis-szavazatok észszerűségéről, sőt szükségességéről meggyőztek. (Halljuk!) Én, t. ház! a megyéknek 3 kvalitását ismerem: 1-ször azt, hogy a megyei adminisztráló testület, 2-szor, hogy alkotmányos garantia. (Felkiáltások balfelől: Voiti!) 3-szor, hogy egyike azon eszközözöknek, a melyeket általános haladásunkban használnunk kell. Ez a három feladata van felfogásom szerint a megyének. Az első kérdés tehát, az hogy fognak hatni a virilis szavazatok az adminisztratio, a megyére, mint adminisztráló testületre, jó lesz-e azoknak hatása vagy rossz?

Ez az első kérdés. Hogy pedig ez végtelenül fontos kérdés, a fölött kétségeskedni senki sem fog. Mert én legalább úgy vagyok meggyőződve, akár szeressük a megyét, akár ne szeressük, a megyének jövője tisztán attól fog függni, vajjon képesek vagyunk-e a megyéket úgy organisálni, hogy azok jól adminisztráljanak. (Helyeslés jobbfelől.)

Mert legyünk arról meggyőződve, hogy bármennyire lüngölnének a megyékért, ha a megye ugy lesz szervezve, hogy a közigazgatás rossz lesz, a XIX. század második fele Európá ezen részében rossz igazgatást nem fog tűrni. (Élénk helyeslés jobbfelől); akkor pedig el fog veszni a megye. (Helyeslés jobbfelől.) Én tehát a kérdést igen fontosnak tartom. Mi ad biztosságot arra nézve, hogy valamely testület jól adminisztráljon?

Szükséges, hogy azon testületnek, birjanak befolyással mindazok, kik a jó igazgatásra nézve igen érdekeltnek, másodsor hogy az adminisztráló testületben képviselve legyen minden érdek, harmadsor, hogy az igazgatás ne legyen kivéve szünteleni és periodicus hullámzásoknak azáltal, hogy az összes közigazgatás koronként egyszerű egészen más irányt nyer. Ez a három a jó adminisztrationak lényeges feltétele.

A mi az elsőt illeti, nem vonja senki kétségbe, hogy minden józan polgárnak érdekében van az, hogy jó legyen az igazgatás akár választott tagja a testületnek, akár virilis jog utján jött be a bizottságba, az egyik félnek ugy érdekében van ez, mint a másiknak.

Ez mindnyájára nézve tehát egyaránt áll, mert azt nem vonja kétségbe senki, hogy a jó igazgatás mindkét félnek érdekében áll, de a mi a második tekintet illeti, főképp mai időben, midőn viszonyainak nem oly egyszerűek mint valaha, a hol 3-4 féle tárgyak kerültek a municipium elé, a mai időben kétségtelenül nagyon kíváncsok és észszerű, hogy valamennyi érdek és minden osztály lehetőleg rendezve legyen. Engedje meg a tisztelt ház, én igen nagy tisztelője vagyok a választási jogoknak, de hogy oly korokban, midőn a politikai mozgalom hullámzata magasra emelkedik, mikor valóságos politikai mozgalom van, hogy akkor a választás biztos mód legyen arra, hogy oly érdekek, melyek a választók közt törpe minoritásban vannak, a bizottságba jussanak; úgy hiezem ezt magunk t. képviselőtársaim sem fogják állítani.

Tegyük fel pld., hogy a nemzeti kérdés erősen hullámzik, akkor oly megyében, hol egy nemzetiség van többségben, az egész választó testület egy nemzetiséghez tartozókból fog állani. De jövőn például a vallásikérdés ismét e öterbe, lesznek megyék, hol a kath.likusok fognak bírátozni, lesznek megyék, a hol a protestánsok hűtők, és igen sok hely, a hol az izraeli biitiek fognak kizártni, és így van ez az egyes kérdésekre nézve. En tehát azt merem állítani, hogy a virilis szavazati jog, mely legtöbb biztosítékot nyújt arra, hogy azon testületekbe mind-néféle érdekek képviselve legyenek. (Helyeslés a jobboldalon.) És ezért ragaszkodom én a virilis szavazathoz.

De jön a 3-ik szempont t. i. az, hogy a képviselő testületben, mint adminisztráló testületben — mert hiszen a megye adminisztráló bizonyos continuitás, bizonyos következetesség legyen. És itt hivatkozom Nyáry tisztelt képviselőtársamra és azokra, kik még azon időből valók, midőn a régi megyei élet egészen, pompája és dícsőségében létezett, és kértem minék köszönhetjük mi azt, mit a megyében hánulunk? minek köszönhetjük, hogy a megyék aránylag jól adminisztráltak, hogy a megyék az alkotmányban valóságos hástáyi voltak? köszönhetjük az ugynevezett régi táblabíráknak, azon férfiaknak, kik mint fiatal emberek jöttek a megyébe és 80 éves korukig ott éltek, annak multját úgy ismerték, mint saját történetüket, minek következtése az volt, hogy az egyes megyékben a lehető legnagyobb consequentiát tapasztaltuk 30-40 éven át. Azon megye, mely haladó párti volt, az is maradt, a másik ép oly consequentiával más irányban működött. S e continuitas volt az, a mi a megyét oly valamivé tette, a mire számolni lehetett, és ebben feküdt a megyei institutio legnagyobb haszna.

Most példál erős politikai mozgalom van a hazában, mely hogy mennyire felindult, következtetem abból, hogy még Szontaghi képviselő társam is ily hangon szövezt.

Már most kértem én ily politikailag felterjesztett korokban, hiszi-e t. képviselő társam, hogy ha egy bizonyos száma a szavazatoknak a választmányban nem lesz olyan a mely megmarad, ezen megyék nem fognak-e 3 évre oly tökéletesen megváltozni, miszerint azokban nem lesz egy individuum, a ki az előbbi adminisztratio ügyeiről valamit ismerne. (Ellenmondás bal — Helyeslés jobbfelől) mert egyik alkalommal, mi kik most többségben vagyunk kiteszük azt a ki nekünk nem tetszik, más alkalommal önk ugyanazt visszatesszük, minék következtése a lesz, hogy a megyei adminisztrationban soha következetesség nem lesz, és hogy a megyék éppen azt veszítik el, mi nekik az előbbi időkben legnagyobb tulajdonokat képezte, a mi a megyéket olyanokká tette, hogy őket a legnagyobb tiszteltben kellett tartanunk.

Igy állvára dolgok meg vagyok győződve, hogy a virilis szavazatok behozatala nem csak nem káros az adminisztratio észszerűségére nézve, hanem feltétele annak, hogy a megyék jól adminisztráltsanak.

Áttérek a megyére, mint az alkotmány garantíájára. — Mert én részéről hiszem, hogy a megyék mint oly testületek, melyek organisatiójuknál fogva az adminisztratiót nem bureaucratics uton, hanem választó testületek által végeztetik, csakugyan valóságos és nagy garantíáját képezik az alkotmányának, úgy hogy én a megyét mint az alkotmány garantíáját is fenn akarom tartani.

De kértem, mitől függ az, hogy a megye az alkotmányosság garantíája legyen? s mitől függ, hogy felirási jogát észszerűen gyakorolhassa és hogy minden felé örkődhesse? Attól, hogy független emberek legyenek a megyében.

A függetlenség alapszik azon testületnek függetlenségén, mely a megyei municipiumot, a megyei testületet képezi; oly függetlenségén, hogy az illetők függetlenek legyenek felülről, függetlenek alulról. Már arra nézve minapi alkalommal, melyen tisztelt barátom Komárom város képviselője azt mondta, hogy ha a kormány olyan volna, miszerint benne elég — nem tudom mit — tehene fel, hogy igazságosan választana minden pártnak embereiből, nem ellenezné, nem tartana az angol rendszernek, a cancellár általi békebírói kinevezetési rendszer elfogadásában oly nagy veszedelmet. Én evvel nem vagyok egy véleményben, olyan országban, mint Anglia, hol a közvéleménynek hatalma oly erős, hogy ezen joga a kormánynak tökéletesen veszélytelen, s azért az angol municipális rendszert semmi jó oldalától nem fosztja meg. Más országban ezen jogot nem fogadnám el semmi feltétel alatt, én oly szavazatokat, melyek a kormány által kinevezettek és melyek az által a kormánytól bizonyos függésbe jönnek, nem tartanám észszerűnek semmi feltétel alatt. De kérdem, vajjon a virilis szavazatoknál, a melyek nem a kormánynak kinevezése által, hanem a legnagyobb adófizetőkkel kerülnek a megye terembe, vajjon van-e ennél függetlenebb elem?

Múltotassanak átvenni listáját, statistikáját ezen virilis szavazatoknak: ha nem esalódom Schwarz Gyula képviselőtársam dolgozott ki ily listát (Schwarz Gyula közböszöl: Nem én dolgoztam ki!) múltotassanak nézni, kik azok, a kik a virilis jog következtében a megye termébe fognak lépni.

Hallom sokszor ezen kitételeket: aristocratia, plutocratia. Hiszen, hogy egy megyében 6, 8, 10, 15 nagy ur előfordulhat, azt megengedem, hanem plutocratiáról szólni akkor, midőn 100 és legtöbb helyen 240 vagy 250 frt adóról van szó, nem lehet. Ez azon elem, mely teljes meggyőződésem szerint nemcsak Magyarországon, de mindenütt a világon a legfüggötenebb t. i. a középosztálynak minden nemei, mert nem csak a földadóra vonatkozik ez, mert ha ez volna, akkor csak egy neme lépne be a középosztálynak, hanem általában véve semmi más, mint egy a középosztálynak külön adott előjog ez, hogy úgy mondjam s biztosítsa annak, hogy hazánkban a középosztályok a megyékben mindig tete-mes befolyást fognak gyakorolni, a mi a választás által soha biztosítva sincs, mert hiszen bizonyos ösztönzéssel kell szólnunk, oly választás a világon nincs, a melynek következtében nem történhetnének igen sokszor, hogy egész osztályok kizártnának, és ezen osztályok épen közönségesen a középosztályok. Ha tehát a kormány a törvényjavaslat által legalább lehetőségét akarta volna magának reserválni annak, hogy a megye felett uralkodjék, ne múltotassák bennünk csak rossz akaratot feltenni, hanem egy kis belátást is. A kormány ezen esetben semmi esetre nem tette volna a javaslatba a virilis szavazatokat így szerkesztve, mert a szavazatoknak minden neme közül ez az egyetlen egy az, mely a kormányi befolyás határain kívül áll, nem csak Magyarországon, hanem az egész világon. (Igaz! Ugy van! jobbfelől. Ellenmondás balfelől. Ismétlem, az én teljes meggyőződésem szerint, kormányok — a mire akárhánny példát lehetne a külföldről felhozni — szerezhetnek magoknak nagy többséget az általános szavazati, a suffrage universelle által. (Igaz! Ugy van! jobbfelől) de oly kormány nem létezik a világon, mely a középosztályokat meg bírná veszíteni. Ezt tehát azon 2-ik tétel bebizonyítására, hogy t. i. teljes meggyőződésem szerint a virilis szavazati a megyék alkotmányos garantíájának javítása, mert biztosításul szolgál arra nézve, hogy ezen testületeknek legalább fele mindig független emberekből fog állani.

Átmegegyek a 3-ik állításra, az az arra, hogy ezen törv. javaslatnak 20. §. ellentétben áll a 48-iki törvényekkel, és sérti a democratia érdekeit. (Halljuk!) Meglehet, (Tisza felé fordulva) hogy nem ezen szavakkal múltotítottam mondani, hanem azt hiszem ez az értelme. Én részéről úgy vagyok meggyőződve, hogy ezen törvénynek, a mely csakugyan sérti a demokratia érdekeit, és a mely a demokratia jogszerű követeléseivel ellentétben áll, a mai időben nem hosszú jövőt jósolhatni; a kérdés csak az, vajjon állanak-e azon ellenvetések, melyek ezen szín alatt a törv. javaslat ellenében felhozhatók? Bocsánatot kérek, de vissza kell mennem az egyes dolgokra, mik e tekintetben az általános tárgyalás alatt felhozattak. Az mondatot a többi közt, hogy utoljára egy új osztály állitattik föl és ennek következtében ismét osztály osztályllyal áll szemben s a helyett, hogy a béke állapittatnék meg az egyesek közt, még inkább új zavarok fognak felidézteni. T. ház, az „osztály”-ról különböző fogalmak lehetnek és így kétséget sem szenved, hogy például azon időben, midőn csak a nemesség gyakorolhatott jogokat, csakugyan az osztályoknak uralma létezett; de kérem azon ember, ki például 200 forint adót fizet, és így virilis szavazati utján bejön ezen testületbe, hiszen utoljára ez is az is delegált testület; kérdem, vajjon azon ember, mert egy forinttal több adót fizet, más osztály-e, mint az, ki 199 frt adót fizet? vajjon nem ugyanazon érdekeket fogja-e a maga virilis szavazatával védelmezni, melyek egyezsmind azoknak érdekei, kik vele együtt ugyanazon egy életmódot követik? Hiszen végre nem azon 200 frt szerint osztályoztatunk, hanem osztályoztatunk azon foglalatosság szerint, melyet gyakorlunk (Igaz! Ugy van! jobb felől.) Földadul egy 1000 holdat bíró földbirtokos, ki pl. 1000 frt adót fizet, kétségkívül ugyan egy osztályba tartozik azon földbirtokossal, ki 100 frt adót fizet, de bizonyosan nem tartozik azon osztályba, mely ugyanannyit, azaz 1000 frtot fizet, de nem földbirtokos; itt tehát osztályokról szó absolute nem lehet. Itt csak arról lehet szó, hogy minden

különböző osztályok közül a legtöbb adót fizetők vegyenek részt bizonyosan a megye tanácskozásába, hogy ne legyen senki és semmi életmód, mely tökéletesen ki legyen zárva.

A választás mellett én előre mondom nincs oly megye Magyarországon, hol egyes osztályok nem lesznek kizárva. (Felkiáltás. Nem áll balfelől.) Egyikben az egyik, másiban a másik, egyikben ki fog zártni a földbirtokos osztály, másiban az árendások, mindenütt ki fognak zárni valakit. (Ellenmondás balfelől.) A két virilis szavazati mellett, melyre a legtöbb adó adja a jogot, minden egyes osztály representálva lesz. Már most kérdem, mi fekszik inkább e democratianak érdekében? a-e hogy senki ne vegyen részt másképp mint választás utján, vagy az, hogy minden egyes osztály abban képviselőt bírja? Kétségkívül a második. S ennél fogva az ily virilis szavazati a democratia elveivel ellentétben nem áll, annál kevésbbé, miután másik fele ezen testületnek ugy is választás utján jön be, s ennek következtében minden, a mi a democratikus elvekkel ellentétben állana, az ily testületekben ellenzésre fog találni. Tehát itt az aggályt, hogy a demokratikus elvekkel ellentétbe jövnék, nem osztom.

Igen veszélyesnek találom pedig, ha valaki azt hiszi, hogy a democratia érdekében fekszik mindazok, kik egy bizonyos jóléten tullekvedve, bizonyos mennyiségű adót fizetnek, a democratianak nem tagjai többé, hogy azok már aristocraták. (Ellenmondás balról. Helyeslés jobbrol.) Mihelyt az állitattik, hogy a legtöbb adót fizetőknek adott jog a democratia érdekében ellentétben áll, azon pillanatban felállitattik azon elv, hogy a legtöbb adót fizetőknek érdeke ellentétben áll a democratia elveivel. A democratia elveivel pedig nem az áll ellentétben, hanem az, ha a democratianak oly definitiót adnának, a mely szerint a legvagyonosabb és legműveltebb osztályok a democratia köréül elválasztatnak. A democratia oly növény, melynek gyökerei elterjednek a föld mely rétegeibe, de mely ha egészséges és fejlődik, mindig emelkedik is. A democratia szelleme a munka, és a ki azokat, kik munka által magoknak vagyont szereztek a democratia köréből ki akarja zárni, ez a democratia természetes jellegétől fosztja meg.

B. Kemény István beszéde.

(A képviselőház jul. 20-iki üléséből.)

T. ház! Nem szenved kétséget, a kocza most fog elgördülni nemzetünk jó vagy bal sorsa iránt oh! oh! bal felől.)

Nem riadok vissza szavaimtól, sőt ismételni kívánom meggyőződésem; a virilis szavazati nem csak sok, hanem úgy szólván a minden. Én teljesen meg vagyok győződve arról, hogy ha a t. baloldalnak a szönyegen levő törvényjavaslat némely pontjaira tett észrevételei többségre jutnának, abból az országra nagy veszély következne. (Derűtség a baloldalon és felkiáltások: oh!)

Ily főképen megtámadott pont a virilis szavazati. A történelem esalhatatlan adatai szerint olykor a művelten népek is birtak szavazati szabadsággal, de csak akkor mérvben és csak azon határokrig, a meddig azt a felettük lévő kényur megengedte; de bizonyos az, hogy a műveltség a leghatalmasabb támasza a szabadságnak, bizonyos az, hogy a kényuralommal folyton viszáldásban élő szabadság emelkedése mindig, vagy sok esetben karon fogva menván a gazdasággal, elvégre a kényuralom megbuktatására vezet.

És már kértem, hogy mindezen, a történelem által sanctionált szabályokkal szemben, mit tesz a baloldal? Azt teszi, hogy a birodalom tekintélyes részében, Erdélyben, sőt Magyarorban is több helyt a t.-hatóságokban, a t.-hatósági gyűlésekben az intelligentiát hirtelen egy törpe kis minoritásra szorítja le. Mert szerintem a virilis szavazati nem egyéb, mint a censusnak elfogadása és annak egyedül lehető practicus alkalmazása. (Ellenmondás a balon.) Hallottam én már azt több oldalról felhozni, hogy a reform mezején nincsen retrograd lépés. Én ezt elfogadom, csak hogy azt a jelen esetre alkalmazni nem lehet. Mert a census felállítását már a bibliai mythosokban is. (Derűtség balfelől. Halljuk! Halljuk!)

Gedeonnak azt monda az Ur, hogy ime a kezdebe adom Madiant az ellenségedet, hanem igen sok az embered. Hirdesd ki, hogy a ki haza akar menni, az mehet, és másnap eltávoztott 22 ezer ember, és akkor az ur ismét szemlét tartott és azt monda: Most is igen sokan vannak, vidd el őket a folyóvizhez, és a ki úgy iszik mint szokás, azt tartsd meg, a többit ereszd el, és maradt 300 ember. és ezzel Madiant legyőzte. (Derűtség.) Világért sem azt akarom mondani, hogy a népet ki kell zárni a vármegye gyűléséből, mert hiszen az én megyémbe több mint 200 van, de azt merem mondani, hogy tulsulyt, hatalmat az intelligencia fölött annak adni nem akarok. Nem lehet tehát azt mondani, hogy ezen eszméj, s hogy a több századdal ezelőtt élt Antipater valamely deák-párti embertől kért volna tanácsot, s irta volna be a törvénybe, hogy a szabadság szerető Atheneben csak az birjon szavazattal, a ki 2000 drachmával bír. Nincs-e Angliában is kimondva, hogy csak a ki két font sterling adót fizet, lehet választó. És így akár a régi államokat nézzük, akár a mai Europa államait, mindenütt ott találjuk a censust, nem látom át tehát mért szünjék meg ez nálunk, a midőn mi sem vagyunk sokkal cultusabbak, mint más országok.

Ugy hiszem, hogy felette bajos lenne regisztrálni mindazou hős tetteket, a melyeket atyáink azon időtől fogva, a midőn Európába jöttek, mind e mai napig felmutattak, azon tény, hogy a midőn Byzancuot be akarták veoni, holmi hivány kitételek által összekötözött nád nyálakokból készült tutajokon mertek a nyílt tengerre szállni, az 1848-dik évi szabadságharcban pedig egész Európát ra-

gadták bámulat- és tisztelekre. Hanem azt bátran merem állítani, hogy ha mindazon hátsorág, a melyet a mi atyáink tanusítottak, most egyetlen egy személy keblébe lenne összpontosítva, e mind nem elég arra, hogy azon nagy felelősséget elvállaljuk s azon nagy szemrehányást el bírjuk viselni, a mit annak kellene kiállani, ki oly megyébe megy vissza, miután itt a virilis szavazat ellen szavazott, hol azt fogja látni, hogy van e teremben 10—12 intelligens ember, a többi pedig olyan, ki a dologhoz keveset ért.

Nem tudom, ez-e az oka, nem akarom ráfogni, de aligha nem annak kell tulajdonítanom azt, hogy itt sehol sem látom Szilágyit, Elekest, Makrait, kik nem jöttek fel, nem, mert túl nagy erkölcsi erő kell ahhoz, hogy midőn valaki a gyűlés-terembe megy, s azok közül majd senkit sem lát, kikkel az alkotmányt a legnagyobb időkben fenntartotta.

Azt fogják mondani, vajjon hol van megírva, hogy az intelligenciát majd nem lesznek a választások alkalmával kellő tekintettel, én meg vagyok arról győződve, hogy pár év múlva sok keserű csalódás után igenis vissza fog térni az intelligenciához. De kérdem, tekintetek helyzetünket, vajjon elég erősek vagyunk-e, vert-e alkotmányunk oly erős gyökeret arra, hogy egy pár évi vacillációt kiállhassunk?

Hallottam azt is felhozni, mit fog mondani Németország közvéleménye? Én azt hiszem, hogy valamint mindenütt, Németországban is kétféle közvélemény van, egyik a helyes, másik a nem helyes irányu. A nem helyes irányu így szól:

Nem szeretek dolgozni, de szeretnék jól enni, erről tehát nem szólok, de a helyes irányról meg vagyok győződve, hogy 1848-ban, midőn a magyar törvényhozás nagy tapintatossággal kimondta, hogy az urbériséget eltörli és az urbéresket azon joggal ruházta fel, a melylyel a kiváltságos osztály bír; a helyes irányu közvélemény, minden honnyal nagy applausussal fogadta ezen hirt és helyesen, mert bizonyára nem sok példáját találja a történelemben annak, hogy ennyi jogot egyszerre egy postával küldjenek valakinek. De meg vagyok győződve másfelől arról is, hogy ugyanezen közvélemény nem fogadná tapsal azt, ha hallaná, hogy mi hoztunk egy oly törvényt, mely az ország némely részében az intelligencia kizárását multhatatlannal maga után vonná, mert hiszen lesz oly megye, hol az egész gyűlésteremben alig lesz száz irni tudó ember. (Helyeslés jobbfelől.) Ebből kiindulva, én pártolom a 20. §-t a központi bizottság szerkezte szerint. (Helyeslés jobbfelől.)

Az átalakulás korszakát éljük.

Barcaság, jul. 5-kén, 1870.

I.

A világ e gyakran békés, gyakran csendszavart forradalmában a rokon elemek egymást fölke-reave, egygyé lenni, tömörülni törekcsenek.

Ez a természet törvényéből kifolyó rendes következmény.

Érdeklődősség, érdekegyeség érzete kíváncsít minden egylet-, minden intézménynél az odasora-kozott tagok részéről, hogy annak fenntarthatása eszközölthetessék; mely kapocs, ha nem támogat-tatik bármí okból eredt érdeklődősség által, a jog-éret ez öntudatra ébredt korszakában szeptuusi erőlködés olyasmi fenntarthatására irányzott minden erőfeszítés.

Többször szólottunk már mi barcasági ma-gyarok e lap hasábjain viszonyainkról; de bizony sok is a felmerülő ok, mely szólni kényszerít.

Jelenleg a népevelésségi reform; magyar néptünknek a szász evang. egyházzal szembeni vi-szonya, s az oly nagy bordenjű erdőzetünk Brassóval az, mi figyelmünket lekötí, ezek közül egyik is elég: hogy elég gondolni, fontolni és tenniva-lót adjon mindnyájunknak; egyik épen oly fontos és sürgető, mint a másik.

E lap 63-dik számában e Barcaságról Török Sándor tanítóak közzé tett cikke végén azt érinti, hogy a szász evang. egyháztól elszakadási válságban, mintha nemzetiségünk játéka volna, mondván: „alkotmányos államszervezetünk kozmopolitai jellegéből fogva semmi okot nem ad arra, hogy azt a nemzetiségkedés játéka tovább is üzzük. De e kitétel nekünk ugyancsak okot ad ez ellen felelőlni, ne hogy a netaláni viszonyainkkal ismeretlennek tévúra vezettessenek.

Szegény barcasági csángó magyar nép! ki oly kedvezőtlen helyzetben, annyi százados járom bilincsei között nemzetiségi jellegéből eddig csak is nyelveted őrizheted épen meg; kit évtizedek erőfeszítése után emelkedni csak a nemzetiségi érzet kívánt fokára, im deunciatatik a nagy vi-lág előtt, a ciklikiró szerint már is a tulságig vitt nemzetiségkedési játéktűzése a te kebeledben.

De térjünk csak a dologra; lássuk azt a gyanúsított egyházszakadási törekvésünket, vagy pedig megfordítva a szász nemzet tendenciáit ve-lünk szemben a multban és jelenben.

Az 1860 dik év előtti álláspontunk felette sa-játoságos vala.

Mint tudva van, Brassó városának valánk alárendeltjei; Brassó gyakorolta—időről időre önha-talmulag mind megnyirbáltabbá, megszorítottabbá téve jogainkat—földesuri hatalmát felettünk. És

hogy a protestantizmus elveivel legellentétesebb valami is hozassék létre, kívánta Brassó szász evang. nagy papja is, hogy a jobbágyok feletti uralomból juttassanak neki is valamit, így a reli-gio terén kicsináltatott, hogy a barcasági 10 ma-gyar evang. egyház számára nagypap címet ad-tak neki, jóllehet e címen kívül semmi egyéb ré-sze megyénkben a papi teendőkre nézve nem volt, mert fungens papja ugyancsak volt minden megyé-nek, kiknek azán káplán nevet adtak.

Legalább az uralomvágyi binság ki volt elé-gítve.

De még egyéb, valami főbb rejtett itt a do-logban, miért annak így kellett lennie.

A szász nemzetnek jellemisége: hogy jogait nem szokta senkivel könnyen megosztani.

A klerus nem lelkesült liberál eszméktől, hogy jobbágyok papjaival tegye érintkezésbe magát.

Hogy az együttes joggyakorlat valaha kívá-natosná ne legyen, Brassó gondoskodott: hogy 5—6 évet a brassói szász gymnasiumon tanulak-ból adjon falvainknak iskolamestert, kiket későb-ben aztán avánszírozott papoknak — akarám mondani — káplánoknak.

Tudjuk, hogy a káplán csak segédpap.

Tudjuk azt is, hogy az egyházvidékeket ér-deklő összejeveletekben, gyűlésekben nem a káplánok, hanem a valóságos papok szokták képviseelni megyéjüket. A 10 magyar ekklesiáák, tehát a mint a kicsinált consequenzia hozta magával, a reformatiótól kezdve 1860-ig papostól, népestől le valának szorítva az egyházvidéki joggyakorlat min-den teréről.

In aeternum ez ugyancsak nem tartott.

Főbírói jelentés

Tordamegye június 14-iki bizott. gyűlésén.

Tekintetes képviselő bizottmány! Szerencsés-nek érzem magamat, hogy kedves kötelességéből kifolyó énegyedess bizottmányi ülési hivatalos jelen-tésemet megyénk közigazgatási ügyeiről ez utal testvér felső kerületünkbe, a következőkben lehetek szerencsés előadni.

1-ör: Közegéségi ügyünk a megyei orvosi je-lentés szerint: a lefolyt hónapokban megyénk egész területén semminemű járvány kór által nem zavar-tott, ugyan ezen időszak alatt is mindig a légző szervek életműveit megláttattak meg leggyakrabban — de már lobos és idősége jelleműket elvesztették és inkább csak tüdő hurut alakban matakoznak.

A tordai nyilvános közkórházban folyó évja-nuár 1-től egész május végéig ápolatott 378 be-teg, 244 férfi, 134 nő, ezek közül bujasenyves 96—49 férfi, 47 nő.

Meggyógyult összesen 301 beteg, 190 férfi, 111 nő, bujasenyves 76, 40 férfi, 36 nő.

Meghalt 27 beteg, 25 férfi és 2 nő, ezek kö-zül 11 beteg reménytelen baldokli állapotban ho-zatott a kórházba.

Maradt május végével 50 beteg, 29 férfi és 21 nő, ezek közül bujasenyves 20,9 férfi és 11 nő.

Bűnfenyítő ügyben megyénk alkerületében történt 6 orvos törvényeséki hulla boncolás, 10 egyén pedig nehéz testi sérülésért vizsgáltatott meg.

Az ideai nyári védhímlő oltás a megye 9 já-rásában két oltó orvos által megkezdett.

A hasznos házi állatok között semmi említés-re méltó állatkór nem mutatkozott.

2-or: Közgazdaszatunk a mult bizottmányi je-lentésem szerint dacára a mult téli erős hidegnek és felette tartós esőzéseknél elég kedvező kila-tásban áll: az ősz és tavasz búzák, rozso, árpa, zab és más tavasz vetések, a földművelés osztálynak jogos reményeket nyujtanak, ellenben a törökbuza — hazánk e legnevezetesebb gazdasági cikke ré-szint a későre beallott tavasz, részint a sürű eső-zés és végre az egyszerre nagy meleggel beál-lott szárazság miatt — se az eddigi kellő arányba nem vettethetett se az elvetett elég jól nem mivel tethetett, sőt az összes törökbuza vetésnek m. e. egy harmada a rögtön beallott szárazság miatt még maig ki sem kelhetett; és így ezen cikik gazda közöségünk figyelmét méltán igényelheti.

Szőlő gazdaszatunk az erős téli hidegek foly-tán csak ugyan szenvedett, s nagy terméssel nem kecsegtet, kivéve a frissen és okszertlen tiltatott szőlőket melyek a reá fordított költséget ez évben is halálan pótolják vissza kismelendő minden régi és újabb fajak között a zamatos riesling, mely leg-jobbban telelt és a legtöbb termést igéri.

Gyümölcs terméslünk—dacára a fák roppant virágzásának — igen korlatolt lesz és különösen csak alma és szilva termésre lesz szállítatott kört-ve igen kevés a barackfák pedig nagyobb ré-szint a hideg áldozatán estek.

A széna termés dacára a sok esőzésnek ál-talában még is csak közepesnek mondható, miután a beallott száraz meleg idő, annak sürlőségére kor-látozó hatást gyakorolt.

Összevéve minden gazdai viszonyokat; a ta-karékosságot, a jó gazda mindig szem előtt tartan-dó eme alapszabálya általánban a marhatartást il-letőleg pedig különösen szemelött tartandó.

3-or: Szellemi ügyeink előhaladásáról még ez uttal se tudok valami feltűnt jelenteni — a közok-tatás ügyi m. kir. ministeriumnak e tekintetben megyénk tisztségéhez megküldött czélszerű intéz.

kedései a gyermekek okoláztatása ügyében szol-gabíráinknak a Tisztség részéről is tett erélyes uta-sítások mellett megküldettek és teljesen reményel-hetjük, hogy ez oly hosszasan az összes hazai la-kosság kárára pangó állapot — apáthiájából föléb-resztve, egy boldogabb kör hírnöke gyanánt, nem sokára életjeleit adandja.

A tordai realskolára magánadokozások utján eddigelő jött be összesen 4 szolgabírósból 64 frt 23 kr.

(Folytatása következik.)

Az ideai június hó 30-kán beváltás végett kisorsolt erdélyi földterhermentesítési kötvények.

I. Szelvénys kötvények.

50 frtos: 196, 812, 1108, 1402, 1583, 1958, 2052, 2482, 5881, 6054, 6604, 6913, 7095, 7603, 8327, 9067, 9692, 9708, 10,030, 11,010, 11,505, 11,582. Összesen: 22 darab 1100 frt.

100 frtos: 666, 819, 1430, 1744, 1749, 2551, 3393, 3823, 4128, 5022, 5843, 5865, 5936, 5971, 7598, 8039, 9320, 9365, 9784, 9978, 12,256, 12,368, 14,459, 15,720, 16,243, 16,398, 17,108, 17,543, 17,879, 17,902, 18,748, 18,798, 19,793, 21,131, 21,223, 21,626, 21,705, 21,718, 21,873, 22,007, 22,159, 23,437, 24,028, 24,035, 25,705, 26,176, 27,481, 28,037, 28,157, 29,606, 30,318, 31,741, 31,881, 32,928, 33,553, 35,968, 36,252, 36,491, 36,712, 36,829, 37,431, 37,902. Összesen: 62 drb 6200 frt.; összesen: 92,660 frt, végtére a 234 szá-mu 10,000 frtos szelvénys kötvény 5850 forint részletösszeeggel.

500 frtos: 1189, 1967, 2734, 6136, 6883. Összesen: 5 darab 2500 frt.

1000 frtos: 340, 418, 1304, 1997, 5953, 6152, 6822, 7072, 7317, 7519, 8430, 9089, 9952, 10,030, 10,178, 11,163, 12,127, 12,389, 12,789, 13,479, 14,451, 15,424, 16,623, 17,002, 17,005, 17,533, 17,621, 17,681. Összesen: 28 darab 28,000 frtos.

10,000 frtos: 236, 315, 970, 1091. Összesen: 4 darab 40,000 frtos.

A. betűs kötvények:

Szám: 118, tőkeösszeg: 1860 frt, sz. 615, t. ö. 200 frt, sz. 842, t. ö. 11,410 frt, sz. 1167, t. ö. 690 frt, sz. 1180, t. ö. 600 frt, szám: 2537, t. ö. 100 frt. Összesen: 6 darab, 14,860 frt tőke-összeg.

A kisorsolt földterhermentesítési kötvények a húzás napjától számítva hat hónap múlva az osz-trák értékek kiszámított összegekben, az e tekin-tetben fennálló szabályok szem előtt tartásával a kolozsvári kir. földterhermentesítési alappénztárnál kifizetnek, a mely pénztár egyszermind a kihú-zott 234. számú szelvénys 10,000 frtos kötvény ki nem sorsolt része felett a megfelelő új kövé-nyeket kiállitandja.

A kifizetés előtti három utolsó hónap a kisor-solt kötvények a szabadalmazott osztrák nemzeti bank által Bécsben s a kisorsolás után azonnal a pesti magyar kir. földbit. intézet által is leszámít-atnák (escomptirt).

Együttal tudtal adatik, hogy a következő er-délyi földterhermentesítési kötvények tőkeösszegei az 1866-dik évi december hó 31-kén, 1867 dik évi június hó 30-kán és december hó 31-dikén, 1868 dik évi június hó 30-kán és decz. hó 31-kén és 1869 dik évi június hó 30-kán megtartott ki-sorsolások alkalmával kihúztak és már visszafi-zethetők váltak, de a pénztárból még ki nem vétettek s pedig:

Szervénys kötvények:

50 frtos: 409, 467, 670, 1190, 1341, 1455, 2189, 3280, 3622, 3639, 4238, 5831, 6685, 6978, 7083, 7204, 7317, 7432, 7668, 7683, 8640, 8762, 8884, 8963, 9582, 9814, 9845, 9886, 10,070 számmal.

100 frtos: 301, 469, 1172, 2065, 2099, 2128, 2909, 2966, 2992, 3474, 3649, 3682, 3828, 3889, 3925, 3956, 3980, 4,64, 4216, 4267, 4544, 4710, 4811, 5122, 5752, 5797, 5945, 6251, 6456, 6586, 7226, 7341, 7679, 7807, 7951, 8282, 8303, 8396, 8480, 8532, 8635, 8704, 8870, 9295, 9706, 10,356, 10,491, 11,056, 11,113, 11,140, 11,953, 12,235, 12,464, 12,582, 12,660, 12,799, 12,855, 13,083, 13,231, 13,406, 13,764, 13,810, 14,082, 14,288, 14,356, 14,364, 14,850, 14,865, 14,899, 15,301, 15,650, 16,148, 16,707, 16,817, 17,251, 17,491, 17,548, 17,826, 18,136, 18,161, 18,259, 18,289, 19,027, 19,063, 19,081, 19,325, 19,516, 19,599, 19,643, 19,708, 19,947, 20,047, 20,346, 20,646, 20,817, 20,855, 21,289, 21,399, 21,477, 21,757, 21,856, 22,176, 22,183, 22,388, 22,675, 23,020, 23,086, 23,448, 23,619, 23,909, 24,051, 24,164, 24,231, 24,585, 24,675, 24,699, 24,782, 25,516, 25,561, 25,849, 25,965, 26,163, 26,183, 26,224, 26,277, 26,397, 27,327, 28,023, 28,397, 28,586, 28,708, 29,607, 29,698, 29,750, 29,869, 29,970, 29,991, 30,042, 30,320, 30,323, 31,004, 31,070, 31,155, 31,213, 31,263, 31,509, 31,654, 31,792, 31,916, 31,919, 32,406, 32,439, 32,503, 32,518, 33,086, 33,930, 34,092, 34,733, 34,763, 34,900, 35,415 számmal.

500 frtos: 874, 997, 1304, 1661, 1997, 2064, 2474, 2519, 3369, 3663, 4212, 4326, 4391, 4449, 4801, 4826, 4969, 6244 számmal.

1000 frtos: 93, 489, 1278, 1824, 1984, 2023, 2415, 2919, 3352, 3359, 3410, 5217, 5581, 5833, 6230, 6371, 7095, 7265, 7560, 7613, 7777,

7895, 7916, 8854, 8961, 9093, 9986, 10,322, 10,443, 10,566, 10,602, 10,801, 11,101, 11,383, 11,420, 11,789, 11,921, 11,970, 11,992, számu 550 frtnyi részlet összeeggel; 12,809, 13,183, 13,784, 14,144, 14,220, 14,324, 14,551, 14,581, 14,760, 14,851, 15,384 számmal.

5000 frtos: 53, 201, 297, 460, 1266 számmal.

10,000 frtos: 831, 981 számmal.

A. betűs kötvények:

Egy darab 100 frtos 1447 számmal.

Egy darab 150 frtos 2484 számmal.

Egy darab 200 frtos 2376 számmal.

Egy darab 340 frtos 2543 számmal.

Ezen kötvények tulajdonosai figyelmeztetnek, hogy a lejáratú naptól kezdve, azaz: a kisorsolás napjától számítva 6 hónap múlva a kamat élvezeti jog megszűnik, hogyha mindazonáltal ezen kötvé-nyek szelvénys a szabadalmazott bécsi nemzeti tőzsde, vagy pedig valamely tartományi gyűpénz-tár által beváltatnának, az így felvett kamatöszle-tek a tőkéből le fognak vonatni.

Kolozsvárt, jun. 30 kán, 1870.

Az erdélyi kir. földterhermentesítési alapigaz-gatóságtól.

UJDONSÁGOK.

(—) Kir. szab. erdélyi vasúton folyó évi ju-lius hó 21-től kezdve, az általános és katonai ár-szabásban foglalt és bank, vagy államjegyekben szedendő illetékekhez ezüst árkelet fejében 25%, pótlék fog beszédelni. Kelt Pesten, 1870. évi jul. hóban. A főigazgatóság.

—? A kolozsvár-nagy-váradí vasút technikai megvizsgálására kiküldött bizottság szombaton este 6 óra után megérkezett városunkba. Mint halljuk, a bizottság nagyobb akadályokra, melyek a meg-nyitást elnapolnák, nem talál, s így semmi sem áll útjában, hogy a forgalomnak közelebb átada-sék; mi annyival inkább kíváncsok, mivel postaköz-lekedésünkben érezhető lassúság állott be, csak is azért, mert több helyütt az illető postamester, te-kintettel a vasút közel kila-tába helyeztet megnyitására fogataik hiányait már nem pótolják, a mi nemcsak a közöség, hanem a közszolgálat érde-keinek is hátrányára van kivált ilyen mozgalmas időben.

— Honvédtisztí vizsgák. A m. kir. kolozsvári honvédkerületi parancsnokság részéről ezennel köz-hírré tetetik, miszerint a honvédtisztí vizsgák ezen kerületben f. évi szept. 16 kán Kolozsvárt fognak megtartatni. Ez alkalommal mindazon, a honvédség kötelekésbe tartozó, vagy azon kívül álló, de had-kötelezettségüknek már eleget tett oly egyének, kik e tisztjelölti, vagy szabadagolt állományu tisztí vizsgát letenni óhajtanak, felhivatnak, hogy ebbeli számdéknak kifejező beadványokat ezen honvé-dkerületi parancsnoksághoz Kolozsvárra benyujtsák s a vizsga letételére a fennemlített napon itt meg-jelenjenek. Kolozsvárt, 1870. július 25.

— Gyergyóból vett értesítés szerint Molnár Aladár miniszteri osztálytanácsos a gy. szt mik-lósi reálnoda helyébe állitattai szándékosított iskola érdekében f. hó 13 kán Gy.-Szt Miklóson a gyer-gyói községe képviselével értekezletet tartott, s miután kimondatott, hogy ottan gymnasium, vagy realskolának helye nincsen, elhatározatott, misze-rint a város saját költségén egy polgári iskolát ál-lit, — a megszüntetendő reálnoda helyébe pedig a kormány egy ipar iskolát rendez be. — Említett osztálytanácsos onnan K.-Vásárhelyre utazott, egy állami al-reálnodának felállitása ügyében teendő intézkedés végett.

— Sz.-Udvarhelyről tudósítanak, hogy az érettségi vizsgára megjelent Páll Sándor tanke-rületi főigazgatót a tanári kar testületileg üdvözölte, a tanuló ifjuság pedig fátylászénével tisztelte meg.

—? A ministerelnök s pénzügyminister alá-írásával egy rendelet küldetett szét a vámhivata-lokhoz, mely szerint a magyar minister tanács hatá-rozata folytán a magyar területről a lókvitel meg-tiltatik. A Lajthán tul hasonló rendelet intézkedik e tárgyban.

—? A „Magyar Állam“ tudósítása szerint, szombaton a magyar püspökök haza indultak Ró-mából.

(—) A magyar minister-tanács határozata folytán, egyetértőleg a birodalmi tanácsban képvise-lt országok ministeriumával, mindennemű fegyve-rek s fegyver alkatrészek, továbbá hadi szerek- és szertárgyaknak ki- vagy átszállitása az osztrák-ma-gyar vámterület határain át, eltiltatott.

—? Kitűnő archeologunk Rómer Fl., ki a hammersdorfi régészeti lelet megsemlésére a na-pokban Szebenbe rándult volt, már visszatért Pestre. Mint a „H. Zeitung“-ból értesülünk, Rómer Seivert G. tanácsos, hasonlóké archeolog társaságában meg-semlélte a város régészeti nevezetességeit s kirán-dulásokat tett a város környékére a kerzi apátság-hoz, N.- és Kis-Disznódra. A szebeni tanácsházról ugy nyilatkozott, hogy az magában már egy kis muzeumot képez. Egyébiránt a szebeniek szívélyesen fogadták kitűnő tudósunkat, ki ez év folytán még egyszer meg szándékozik látogatni Erdélyt.

—? Laporte Celestine kath. magán-növeldé-jében mult szombaton folyt le a nyári félévi vizsga. A megjelent szülők és nevelés-barátok a legnagyobb megelégedéssel hallgatták a francia, német és magyar nyelven adott szép feleleteit a növendékek-

nek, kik közül a két Brenesán, két Simai és Bihari Elise különösen meglepték a hallgatóságot correct feleleteikkel. Jó lelékel ajánlatjuk a szülők figyelmébe ez intézetet, melyet, ha egyéb nem, már az is előnyösen ajánl, hogy kitűnő tanerőkkel rendelkezik.

(—) Az ideiglenes néptanítói képezdek Hidvégen és Bükösön aug. 15-én nyílnak meg; bármely törvényhatóság területén működő tanítók elfogadtatnak; jelenlevő tanítók 50 kr. napi ellátásban részesülnek az országos kormány részéről; szállítás tekintetében a községek gondoskodnak; tannyelv a jelentkezők szerint magyar, román és német egymástól elkülönítve. Bár minél több néptanító élne a kedvező alkalmakkal, hogy ismereteit bővíthesse, s annál nagyobb sikerrel legyen képes a köznevelődést előmozdítani.

— A múlt számban közölt meteorológiai hírt csupán az adatok helyességeért oda kívánjuk igazítani, hogy jul. 19-én d. u. 2 órákor magyar zápor közt ugyan, de sűrű jég érte városunk felső részét. Kertekben tetemes károkat okozott; a „Kövespad” határreszen a törökbuza leveleit szalagokra hasagotta s tudunkra a „Victoria” b. t. azonnal ki is fizette az illető károsultakat.

(—) A napokban jegyezte el szívai földbirtokos esküsz. mihályi Sándor Imre úr, mádalfalvi méltóságos Istvánfy Pál kir. udvari tanácsos és lovag úr kedves, szeretetre méltó és szelleműs leányát Máriát, valódi példányképét a női erény- és szendéségnek.

(—) A pesti vakok intézetének kilépett növendékei városunkba érkeztek s a Dianafürdő kerti helyiségeiben első zeneestélyüket holnap fogják rendezni. Ajánljuk t. olvasóknk és városunk nagylelkű polgárságának figyelmébe.

(—) A kolozsvári m. k. első folyamodásu pénzügyi törvényszéknek 1870. I. félévi ügyforgalma. Bejelentett: a) fogyasztási adót illetőleg 397, b) a dobány jövedéket ille. 620, c) a só jöv. ille. 216, d) a bélyeg és jog illetéket ille. 23, e) a határjóm jöv. ille. 7, f) ut és hidjám jöv. ille. 6 g) Lottó jöv. ille. 4, h) posta jöv. ille. 2, i) egyenes adó jöv. ille. 4, k) a házalési engedély ille. 2, l) a puskák és fegyverek jöv. ille. 1, összesen 1282 eset. Elintéztetett: 1. felmenő határozat által 24, 2. elmarasztaló ítélet által 304, 3. végzéssel 703, összesen 1031 ügyleti eset, tárgyalás alatt maradt 251 ügyleti eset. Tartatott 35 tanácsülés. Észrevétel: a több százra menő bélyeg rövidítési esetek fennebbi számaiban nincsenek befigyaltva.

— Nevezések a kolozsvári 1870. diki I. versenyre szeptember 9- és 11-én. Az I. oszt. államdíjra (2500 ft.) zárap 1870. július 20-án déli 12 órákor. 1.) Baró Wesselényi Béla: Eugénie, idős, pej, kanca, apja: King Tom, anyja: Princess. 2.) Baró Wesselényi Béla: Blondine, 3. é. sarga, kanca, apja: Teddington, anyja: Camilla. 3.) Gróf Wenckheim Rudolf: Chief, 4. é. sarga, mén, apja: Chief Justice, anyja: The Medway. 4.) Draveczky Aurel: Horror, barna mén, apja: Zetland, anyja: Crafton Lass. 5.) Gróf Sockan Otto: Advocate, 3. é. sarga mén, apja: Virgilius, anyja: Pyrrha. 6.) Gróf Szapáry Iván: Violet, 4. é. sarga kanca, apja: Compromise, anyja: Vignette. 7.) Baró Wesselényi Béla: Sylph, idős, pej, kanca, apja: Elcott, félvér. 8.) Tisza László: Kakas, mén. A II. oszt. államdíjra (1500 ft.) zárap 1870. július 20-án déli 12 órákor. 1.) Baró Wesselényi Béla: Mr. Benoiton 5. é. pej, mén, apja: Pastoral, félvér. — 2.) Baró Wesselényi Miklos: Rozsi, 4. é. sarga pej, kanca, apja: Caio, félvér. 3.) Baró Bánffy Ádám: Griff, 4. é. barna, kanca, apja: Demi-Castor, anyja: Duchesse. — 4.) Gróf Beiblen Sándor: Hejja, 3. é. szürke, mén, apja: Greg Pyrrhus, anyja: Ilona. 5.) Tisza László: Kakas, mén. 6.) Legidőb. gr. Teleki Domokos: Bragós, pej kanca, apja: Radamans, félvér.

(—) Az alföld-fiumei vasúttársaságnak f. év július 16-án a közforgalomnak átadott csaba-h-m.-vásárhelyi vonalreszen fekvő csabai indóház; csorvási, orosházai, sámsóni s h-m.-vásárhelyi vasút táviradi állomásokról a magántáviradi sürgönyzés is életbe lépett.

(—) Ügyes munkás. Egy ács, ki tegnapelőtt a lánchíd gyalog járdájának egyik részét javíthatá s egy szál deszkán feküdt végig, hogy egy kis csavart illő helyére illesszen, véletlenül kiejtő kezéből a csavart s utána kapott. Egyik oldalról sem levén mibe fogznia, egyszerre elveszté az egyensúlyt s hanyathomlok bukott a Dunába a csavar után. Kis idő múlva ismét a hidon dolgozott s még a csavart is megmentette. A hidon egy asszony, ki bukni látta az ácsot, ájtultan rogyott össze.

— A „Magyar Polgár” 85-dik számában olvastam Brassai Sámuel úr jelesen írt „Nyilatkozás”-át arról, hogy nem ő írja a „Kol. Közl.” (Brrr.) jegyű cikkeket. Beszél a „nyilatkozás”: „megesufolásról”, „kuttyakkal hálás”-ról, „balhák”-ról, „általános megbotránkozásról”, „józan érzékről”, „farkasvadásról” stb. A ki egyszerű „nyilatkozás”-ban ily felséges izékről elmélkedik, világos, hogy nem írhatja a (Brrr.) jegyű cikkeket. A „nyilatkozás” írálya nagyon hasonlít a „M. Polgár” (C) jegyű cikkeinek stílusához. Vajon nem Brassai Sámuel úr írja-e ezeket? (Beküldetett.) A „Magy. Polgár” egyik olvasója.

(—) A moldva-oláh sereg, mint a „Kron. Ztg” írja, Tekutsnál száll táborba. A városi őrségeket a honvédség veszi át. A román kormány sok lovat vásárolt Oroszországban, Bessarabiában, különösen a túzárség számára.

(—) Bécsből írják, hogy f. hó 19-én d. u. fél 5 órákor a Wöllersdorf közelében levő fölaboratoriumban, Tirolból érkezett, robbanó anyaggal telt hordók kiürítése alkalmával explosió történt, melynek következtében 4 tiszt, 1 altiszt és 2 közkatoná halva maradt. Egy kőzkatoná súlyosan megsebesült. A meghalt tisztok közt vannak: Klein és Hergeth főhadnagyok és Götz hadnagy. Az explosio oka iránt már megindított a vizsgálat.

(—) Egy érdekes pör. Bónis Barnabásné szül. Pogány Károlyná modai birtokból 100 holdat Tompa Mihály kosorus költőnek hagyományozott. A végrendelet erre vonatkozó szavai így szólnak: „Tompa Mihály kosorus költőnk s barátom fiának, vagy ha kis fia meghalna, leányának, vagy ha gyermeke nem maradna, a magyar akadémiának.” Mint tudjuk, szegény Tompa, miután elveszté mindenki-jét, elhunyt, s e szerint a kérdéses 100 hold a magyar akadémiát illetné. Most azonban előáll Tallán Pál, mint „szerződési örökös” s az egész hagyatékot követeli. Ha megnyeri pörét, akkor az akadémia elveszti a 100 holdat, a nemzeti színház nyugdíj intézete, melyről a boldogult örökhagyó szinte gondoskodott, 1000 frtnyi hagyományt.

(—) Üszög közelében, mint a „Pécsi Lapok” írják, szombatn kóborló cigányok egy utazót fosztogattak, azt látva egy útkaparás, az útás segélyére megy, a cigányok erre most az útkaparászt támadták meg, miközben az útás kocsiára felugorva gyorsan elhajta, magára hagyva a megtámadottat. Ez aljasság következtében a magára hagyott, a számoss tagból álló csoporttól majdnem agyonvertve, a közelében levő árokba dobatott. Később magához térve, a városba vánszorgott, az esetet feljelentette. A cigányok nyomoztatnak.

(—) Az amerikai hírlapirodalomról a következő statisztikai kimutatást közli az „Osterr. Oekonómist”: Az összes lapok száma az éjszak-amerikai Egyesült-Államokban 5319. Ezek közül 282 humanistikuss és vallásos tartalmu, az oktatásügynek szentelt lapok 1.400.000 példányban nyomtatnak. Tisztán mezőgazdasági szaklap százegy van, és ezek 2.8 millió dollár bevétellel bírnak. A kereskedelmi és pénzügyi szaklapok száma 158, csaknem minden ipar- és keresetágnak külön szaklapjai vannak. A lapok legnagyobb része angol nyelven van szerkesztve, a német lapok száma 258, a francia lapoké 18, svéd 15, olasz 4, spanyol 10, cseh 2. A lapokba fektetett tőke mintegy 96 millió dollárt képvisel. A szerkesztő munkatársak száma 11 ezret meghalad, a lapszedők száma 23 ezren felül van.

(Necrolog.) Nyir-nagy-kállyi Pál Jakab, m. k. belügyminister s erdélyi királybiztosi hivatalnok maga, és helyi lakos szül. Horváth Anna, férjezett több jószágok igazgatója Demeter Károlyné, mindkét részről távol levő minden rokonok nevében elkeseredett szívvel jelenté páratlan jellemű, ritka szorgalmu szeretett nejének, született Bossiak Teréziának, számos évek során askóiban szenvedettnek, a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után, f. hó 23-án délelőtt fél 10 órákor, korának 76-ik, boldog házasságuk 12-ik évében mély bánatjára történt halálát.

(—) A cairói híres állatszallító Berlinbe nagymennyiségű állatokat szállítva, pár napig Pesten időzött, mit a pesti állatkerti társulat sietett felhasználni, s a gyűjtemény legszebb állatait kiválogatva, megvette a pesti állatkert részére, és azok már mai naptól kezdve az állatkertben láthatók is. A megvett állatok a következők: 2 hiéna, 2 sakál, 5 gazella, 1 nagyobb, 8 kisebb majom, 1 egyiptomi saskeselyű, 1 afrikai menyét, 4 kakadu, 10 papagály, 6 ibis, 2 vörös és 2 fehér nagyfűlű róka. Az állatkert látogatóira tehát szép meglepetés. A közlekedés érdekében a főkapitány intézkedett, hogy az Erzsébetterről, a Slova-sórház elől rendes omnibuszjáratok induljanak az állatkertbe.

(—) A háborús világ a külföldi fürdőkben mulató vendégeket nem kis zavarba hozta s minden ily helyről a legnagyobb sietséggel elmenekültek s csupán Reichenhallból egy nap alatt 700 vendég utazott el. Ezt nem csak az ottani vendégelösök, hanem leginkább a nagy játék társulatok érzik meg s mint mondják ezek főnökei folyamodtak, hogy mesterségüket Füreden, a császárfürdőben s a felső megyei fürdőkben folytathassák a játékkonak föllállításával. Még csak ez kellene! Mintha bizony nálunk nem volna elég ilyen bank, még Pesten is, a miről természetesen csak a kapitányság nem tud semmit sem. (M. Ujg.)

(—) Napoleon, mielőtt a harcba vinné, még egyszer megpróbálta új-ágyuinak (más néven: golyó-fecskendőknek) horderejét. Marseisen volt a próba. Két ezer rosz lovat kellő távolságra kiállítottak, s azok közül az első lövésre földre feküdt 300 darab. — Napoleon meg volt elégedve. — De azt mondják, hogy a porosznak is van ilyen új ágyuja, csak hogy ő majd a csatateren teendő azokkal az első próbát. Vederemo.

(—) A háború még jó formán el sem kezdődött s az élelmesség már is fel tudja használni. Így egy helybeli kisebb német lap szerkesztője pár nap előtt nagy betűkkel hirdeté lapja élén, hogy a csatateret utazott s közönségét eredeti tudtossákkal látandja el. A közönség természetesen hitt s előre örült a nyeredő friss közlöneteknek, de oh gonosz világ! az a szerkesztő csakis Pestről utazott el — Budára s még tegnap a császárfürdőben látottak. Ezek a háboru felhasználásának első jelei s hány mindenfélre nem lesz még később, minek folytán nem egy

ember fog négy-eemeletes házat építeni, ha nem is Pesten s nem a Dunaparton, csak hogy fog építeni. (M. Ujg.)

— Helyreigazítás. Lapunk 86-dik számának élén hibásan van mondva, hogy Kovács Áron Maros-Vásárhelyről 25 ft. o. é. küldött a kolozsvári honvédszenekarra, ez adományozó kézdi-vásárhelyi t. Kovács Áron úr.

KÜLFÖLD.

Páris jul. 22. A „Journal Officiel” Grammont hgnek egy sürgönyét közli, mely kifejti Poroszország manőverét, mely szerint Hohenzollern hg. jelöltisége titkosan előkészítettén, Poroszország azt hitte, rá kényszeríteti Franciaországot a bevégzett tény elfogadására. A sürgöny mondja: Franciaország kezébe vevé a sulygyen ügyét, vagyis mindazon népeknek ügyét, melyek egy királyi háznak aránytalan nagyobbodása által fenyegetve vannak. A sürgöny emlékeztet Angol és Oroszországnak ezen viszonyok közötti magatartására. A sürgöny elmondja, hogy Benedetti már 1869 ben értesíté a berlini kabinetet, hogy nem egyezhetnének abba bele, hogy Spanyolországban egy porosz hg. uralkodjék.

Bismarck erre úgy nyilatkozott, hogy ne vágjunk belé semmi módon az ő combinációjába, melyet ő maga sem tart kivételnek. A porosz államtitkár, Thienen becsületszavát adá, hogy Hohenzollern hg. jelöltisége nem komoly dolog, de nem is lehet azaz. Ha immár ily pozitív hivatalos biztosítások őszinteségét gyanúsítani kellene, a diplomatai közléseknek meg kellene szűnniök, az európai béke zálogául szolgálai.

Mint hogy Poroszország megszegte adott szavát, bennünk valódi bizalmatlanságot ébresztett. Nekünk ennek folytán követelni kelle az aziránti biztosítást, hogy a trónról lemondás végérvényes és komoly. Igazságos dolog, hogy a berlini udvar vegye magára a felelőselem előtt a felelősséget ezen háborúért, melynek elkerülése tőle függött, és melyet szándékoisan idézett elő.

Már minő körülmények közt kerestük mi a harezot? Oly időben, midőn Franciaország 4 év óta folytonos bizonyítékát adta mérsékletességének; midőn talán túlságos lelkiismeretességgel tartózkodott, maga a császár közvetítése mellett kötött szerződésre hivatkozni, melynek folytonos szem elől tévesztése pedig minden tényből kitűnik ama kormányoknak, mely attól már azon pillanatban szabadulni igyekezett, melyben azt aláírta. Európa tanuja volt magukatartásának; tehát összehasonlíthatá azt Poroszországgal; az ki fogja mondani ma is ügyünk jogosságát. Nyugtalanásg nélkül várjuk be a kortársak ítéletét, egy az utókoré is.

A párisi amerikai követ hg. Grammonthoz egy igen rokonszenves iratot intézett, melyben jelenté neki Prevost Paragol elhunytát, a közli vele, hogy az elnök tisztelet örség felállítását rendelé el e híres férfi lakása előtt, kinek halála egyhangu sajnálatot fog gerjeszteni Franciaországban s Amerikában.

A törvényhozást 21 iki ülésében a hadügyminister, Montpaignoux kérdéseire válaszolva, azt mondja, hogy a mozgó nemzetörség oly átalakított fegyverekkel van ellátva, melyek noha a Chassepot fegyvernél hátrább állanak — mégis jobbak mint a porosz gyúttós fegyverek. Favre azt kéri, hogy vajjon a törvényhozó test be fog e záratni, vagy elapoltatni. Olivier azt válaszolja, hogy ő nem engedhetné meg a vitát oly kérdés felett, mely a császár előjogától függ. Favre ragaszkodik kérdéséhez s Olivier fenntartja előbbi válaszát. Brame azt óhajja, hogy a kamara naplótassék el. Favre s több márok interpellációt terjesztenek elő az iránt, hogy mitént akarja a cabinet felhasználni az ülésszak bezárására való jogát. Az interpellatio 180 szavazattal 56 ellen visszautasították. Keratry kéri, ha vajjon a cabinet, mely a parlamentből ered, bizalmat helyez e a parlamentbe. Olivier azt válaszolja, hogy a ministerium a fejedelem bizalmából, s a kamarai többség támogatásából meríti erejét. — Az elnök egy beszédet olvas fel, melyben azon óhajásnak ad kifejezést, hogy Franciaország vitéz seregei a legjobb sikereket vívják ki. (Egyhangu lelkesült tetszés.) — Erre az ülés bezáratik s a legközelebbi ülés szombatra tüztetik ki.

A „Siécle” azt mondja, hogy mintán a háboru meg van üzenve, azt erőlyesen kell viselni, s az országnak a jelen körülmények által kívánt minden áldozatot meg kell hoznia.

A „Temps” fájja a törvényhozó testület több ségének türelmetlenségét, mely helyeslé a kormány politikáját, a nélkül, hogy csak kellő fölvilágosítást is kívánt volna.

Azt állítják, hogy a francia haderő 3 hadtestre fog osztatni, Mac Mahon, Canrobert és Bazaine laborgaz parancsnoksága alatt.

Egy 15-ről kelt rendelet adatott ki az iránt, hogy a 3 első hadtestbeli mozgó nemzetörsök tüzést az egyes megyék főhelyein gyűljenek össze.

Havre-ban 16-án a hadtüzet nagy lelkesüléssel fogadtatt, s a lakosok zajosan éljenek a városban levő katonákat. A porosz consuliág előtt ellenséges manifestatio volt „A bas Bismarck! — Vive l'Empereur!” kiáltások közt.

Berlin, jul. 21. A birodalmi gyűlés elfogadta a kölcsönre, valamint a birod. gyűlésnek dec. 31-ig elhalasztására vonatkozó törvényeket. Bismarck egy elnöki izenetet olvasott fel, mely tudatja a birod. gyűlés bezárását, és a király nevében közölnet mond azon gyorsasággal és őszinteséggel, melylyel a nemzeti szükségletek megszavaztattak.

Berlin, jul. 22. Hat hadtesti kerület hadilábra állítottat. Steinmetz egy nagyobb parancsnokságot kapott; míg Falkensteinre éjszakai biztatott egy fontos parancsnokság. Friedrichsortban a kikötő-zár rendeltetett el.

Karlsruhe, jul. 22. Baden, a fennálló szerződések alapján, Franciaországgal háboruban lévőnek nyilatkozatát magát.

Egy hágai levelezőnek 16-ról kelt közlése szerint, Angolország biztosítást adott az iránt, hogy a németalföldi terület elleni bármely támadást casus belli nek fogná tekinteni.

Az „Indép. belge” a Párisban levő luxemburgi ügyviselőnek egy 17-ről kelt táviratát közli, mely szerint herceg Grammont kijelentette volna, hogy a francziák nem is gondolnak arra, hogy ők legyenek az első Luxemburg semlegeségének megsértésében.

Mind Hágából 16-ról jelentik, Németalföldön 55 000 ember szölitattik fegyverre — Három hadtestnek kellen, Jackson, Egelbrecht és Knoop tábornokok parancsnoksága alatt, a határt megszállnia; — a kiadók biztosításáról szintén gondoskodva van.

Mint Bernből 16-ról jelentik, 5 hadosztály, körülbelül 35 000 ember, fog Basel és Constanzt közt fokozatosan felállítani. — A mozgósítási parancs 15-dikén este kiadott. Esethőleg badeni csapatoknak átvonulását, a schaffhauseni vonalon meg fogják gátolni. Kedden fog a szövetségi csapatok főparancsnoka a szövetséggyűlés által ki-nevezetelni.

Genéből 20-ról jelentik, hogy Speziában épen most egy, az „Italia” fregat s az „Umberto” és „Duca di Genova” corvettek s a „Vedette” avisogözösből álló figyelő-hajóraj szereltetett fel és Uliase d'Italia ellenadmirál parancsnoksága alá helyeztetett. E hajórajnak rendeltetése a földközi tengeren és déli Adrián cirkálni.

Legujabb.

Páris, jul. 23. Egy a néphez intézett császári kiáltvány kiemeli a poroszok iránt mutatott békülékenységet, melyre azonban Poroszország mitsem adott, sőt hadkészlétei által bizalmatlanságot keltett, s leleplez a dolognak egész komolyságát is. Panaszaikat mellőztettek s félvállról vették. Franciaország e miatt elkeseredve, egy szívvel barczra kelt. Nem Németország ellen harezolunk mi, melynek függetlenségét tiszteljük, — kívánjuk, hogy a német népek szabadon határozzanak soruk felett, de követeljük biztonságunknak kezességét. A dicsőéges zászló, melyet kifejtve lobogtatunk harezrahívóink előtt, ugyanez, mely a forradalom civilizáló eszméit végig hordá egész Európán. Magam lépek a hő hadsereg élére, mely négy világ részben győzött már, s magammal viszem a herceget, hogy tudja, miszerint neve mily kötelességet ró rá.

Szent-Pétervárról, jul. 23. A kormány lapja egy hivatalos közlést hoz, melyben mondatik: Az orosz császár minden fáradozását felhasználta a bábort elkerülésére, s el van határozva, szigorú semlegességben maradni mindaddig, míg a háboru véletlenségei az orosz érdekeket nem érintik, folyvást kész lévén, Európának a békét visszaadni.

Berlin, jul. 24. Grammont sürgönyére vonatkozólag félhivatalosan állítják, hogy Bismarck és Thiele oly helyzetben vannak, hivatalosan és személyesen kinyilatkoztathatni, hogy a Hohenzollern hercegehez intézett felkérés tudomásra jutása óta, közöttük és Benedetti közt a hercegnek spanyol trónjelöltiségéről hivatalosan vagy privative soha sem volt értekezés.

Páris, jul. 25. Oroszország szigorú semlegességet fog tartani.

Berlin, jul. 25. Képviselő körökben állítják, hogy Gortsakoffa tuileriákban notificálta, miszerint azon esetre, ha Franciaország győz és a békealkudozásokat visszautasítja, Oroszország közé fog lépni.

A porosz északi sereg Steinmaltz, a középhad Károly Erigyes, a déli sereg pedig a koronaherceg parancsnoksága alatt áll. Főhadiszállás Coblenz és Frankfurt, ide vártak jul. 24-re a porosz királyt.

Florenz, jul. 23. A francziák hajóra szállítását Civitavecchiából.

Strassburgból jul. 22-ről kelt hivatalos sürgöny jelenti: A poroszok 4 órákor légbe röpítették a Rajna jobb partján levő Kehli hidat. A szétrobbanás rémitő volt, a hid oszlopok szétromboltattak, a romok a francia partig röpítettek.

Tudat. és tereios szerkesztő Sándor József.

Tavirati tudósítás a becsi borszeről.

Július 23-án: 5%, Metaliques 100 ft 52.25. 5%, Nemzeti kölcsön 100 ft 60.40. Kamai 52.25. 1860. Kölcsön 87 —. Bankaravény 656. Hiteletintézet részvény 200 ft 213.50. London 10 ft st. 100 ft. 23/4 ft 129.25. 23/4 ft 128.50. Cs. királyi arany 5.96. Napoleondor 20 fran: 10.68.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 65.50. Temesi 65.—. Erdélyi 67.—. Horv.-Slavon —.

HIVATALOS.

2406. Sz.

530

Hirdetmény.

(318)

(2-3)

A kolozsvári m. k. bányagazgatóság részéről közhírre tétetik, hogy 1870 évi **Augustus hó 22-én irásbeli ajánlatok útján** (im Offertuswege) a báró Bruckenthal József örökösaitől visszaváltott ugynevezett fogarasi illetőleg szombathalvi kincstári zálogjavarok az alább kitett jóság csoportokban vagy az egyes községek határára fekvő jóság részét külön is, 1871 év Január 1-től 1876 év December végéig, az az hat évre haszonbérbe fognak adni; még pedig:

I. csoportban.

	szántó		kaszáló		legelő	
	hold	öl	hold	öl	hold	öl
Alsó-Szombathalván	371	500	154	1404	—	—
Drágoson	—	—	24	1246	—	—
Felső-Visten	—	—	69	950	—	—
Bessenbakon	34	228	58	1382	—	—
Összesen	405	728	308	182	—	—

Kiküldési ár 1500 (egyezer ötszáz) forint o. é.

II. csoportban.

	szántó		kaszáló		legelő	
	hold	öl	hold	öl	hold	öl
Alsó-Utsán	214	114	145	1178	101	1000
Felső-Utsán	—	—	—	—	1134	300
Korbón	—	—	—	—	16	1264
Szkórén	34	675	107	1484	—	—
Összesen	248	789	253	1062	1252	964

Kiküldési ár 1500 (egyezer ötszáz) forint o. é.

III. csoportban.

	szántó		kaszáló		legelő	
	hold	öl	hold	öl	hold	öl
Nagy-Vajdalfalván	102	393	37	7	291	175
Jááson	82	600	51	254	—	—
Hurézson	—	—	2	1131	—	—
Marginen	—	—	—	—	40	—
Összesen	184	993	90	1392	331	175

Kiküldési ár 800 (nyolczszáz) forint o. é.

A 10 hold 1124 ölnyi szántóföldet és 12 hold 994 ölnyi kaszálót tartalmazó Bethlen birtokrész.

Kiküldési ár 60 (hatvan) forint o. é.

Továbbá nyilvános árverés, nem különben írásbeli zárt ajánlat útján a többet ígérőnek hasonlóan hat évre az az 1871 Január 1-től 1876 December végéig a következő urijogok bérbe adni:

- A) Alsó-Szombathalván
a) három malom 11 kerékkel.
b) a korcsmárlási jog.
B) Felső-Visten
egy malom két kerékkel.
C) Alsó-Visten
a korcsmárlási jog.
D) Bessenbakon
a korcsmárlási jog.
E) Alsó-Utsán
a) három malom hét kerékkel.
b) a korcsmárlási jog.
F) Szkórén
a) egy malom két kerékkel.
b) a korcsmárlási jog.
- G) Nagy-Vajdalfalván
a) két malom négy kerékkel.
b) a korcsmárlási jog.
H) Jááson
a) egy malom egy kerékkel.
b) a korcsmárlási jog.
I) Bethlenben
egy malom három kerékkel.
K) Alsó-Szombathalvi
két országos vásárvám.
Kiküldési ár 230 ft o. é.
L) A Nagy-Vajdalfalvi
vásárvám.
Kiküldési ár 266 ft o. é.

A fennebb elősorolt jóság részeket írást ajánlat útján tárgyalásban mindenki részesülhet, ki a polgári törvények szerint bérleti üzletre alkalmas, a megállított biztosított letenni képes, és magát eziránt t. i. feddhetlensége és tehetősége felett az illetékes hatóságtól kiállítandó bizonyítvánnyal igazolja; felhívhatnak tehát bérleti kíváncsi, hogy 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatukat a kitűzött batárnapig, az az folyó évi **augusztus 22-én déli tizenkét óráig** a fogarasi m. k. erdő hivatalhoz benyújtsák.

Az ajánlatban azon birtok csoport, melynek bérbe vétele szándékoltatik, tisztán megnevezendő, az ajánlott haszonbéri összeg nem csak számokkal, hanem betűkkel is szabatosan kiteendő, az ajánlathoz továbbá bánatpénz gyanánt az ajánlott évi bérösszeg 10%, ja készpénzben, földhitelezési kötvényekben vagy magyar vasúti államkötvényekben a napi bérzei árfolyam szerint azámtva csatolandó, s végre kijelentendő, hogy ajánlkozó a haszonbéri feltételeket, melyek ezen magyar kir. bányagazgatóság irodahivatalánál, és a fogarasi m. k. erdészeti hivatalnál a rendes hivatali órák alatt megtekinthetők, ismeri, és azokat általában elfogadja.

Az urijogok nyilvános árverési tárgyalásához a fentebbi feltételek alatt mindenki járulhat, a ki a kiküldési árnek tíz százalékát képező bánatpénzt az árverező bizottságnak a tárgyalás előtt beadandja.

A kérdések urijogok árverési tárgyalására írásbeli ajánlatok is léven beadhatók, megjegyeztetik, hogy 50 krnyi bélyeggel ellátott ajánlatok a fentebb érintett hatósági bizonyítvány és az ígért bérösszegnek 10% bánatpénz csatolandó, a pecsét alatti ajánlat pedig az árverés kezdete előtt az illető bizottságnak előterjesztendő.

Megjegyeztetik végre, hogy a jóság részek egész csoportonként, vagy az egyes községbeni fekvések külön is, hasonlóan az urijogok is vagy összesen vagy községenként kibérelhetők, tehát az írásbeli zárt ajánlatok az alább megnevezett jóság részekre külön is beadhatók.

A község és jóság rész neve

1. Alsó-Szombathalvi fekvések 1515 ft,
2. Drágosi kaszáló 120 "
3. Felső-Visti kaszáló 580 "
4. a Bessenbaki fekvések 580 "
5. Alsó-Utsai fekvések és az azok tartozó havasi legelők 1240 "
6. Felső-Utsai legelő 301 "
7. Korbói legelő 420 "
8. a Szkórői fekvések 10 "
9. a Vajdalfalvi összes birtok Mosu és Mosulezu nevű legelőkkel 80 "
10. a Hurézi kaszáló 80 "
11. a Nimaja nevű havasi legelő Marginen községében 80 "
A 3, 6 és 7 sz. alatti fekvések, valamint az urijogok kiküldési ára a fogarasi m. k. erdészeti hivatalnál megtekinthető.
A m. k. bányagazgatóságtól.
Kolozsvárt, 1870 július 15. é.

NEM HIVATALOS.

Kiadó jóság!

Apanagyfaluban egy több mint 300 hold területű, igen jó minőségű szántóföld és kaszálóból álló, gazdasági épületekkel és vízzel kellően ellátott jóság 4 vagy hat évre, fundus instruatissal vagy anélkül, mindenféle gazdasági eszközökkel, sőt cseplő és szórógéppel is felszerelve, biztosíték mellett, folyó évi szt. Mihály napjától kezdve haszonbérbe kiadó.

Ertekezhetni ügyvéd Voith Miklós-sal Szamos-Ujvárt, vagy a tulajdonos **Flórian Gergely**-lyel Apanagyfaluban.

(313)

3-3

I n g y e n

Töröksorsjegy

megvásárlása által, melynek huzása

játszhatni minden évben hatszor 600,000. 300,000 sat. frank nyereségre, s a mellett

1870 augusztus 1-jén 600,000 frank főnyereménnyel lesz.

Ezen sorsjegyeket, a melyek jegyzéke a tőzsdén meg van engedve, s a melyek 400 frank névértékre szólnak, évenként 12 frankot aranyban jövedelmeznek és 600,000, 300,000, 60,000, 40,000 frankos nyeresémekkel vannak dotálva, darab száma 88 o. é. frton r. r. a bécsi kereskedelmi bank váltóirodája, ezéltt Sothen C. Ján. Bécsben, Graben 18 oly kötelezettséggel, hogy azokat 1871 július 30 kán ugyanabban az árban visszaveszi, ezen kötelezettség nélkül 86 frton o. é. árulja fennebbi váltóiroda e sorsjegyeket, és részletfizetésre, 10 forint előfizetés mellett, 95 frton locátja át, mely részletfizetés után mindjárt a legközelebbi húzást egyedül játszhatni az összes nyeresémekre.

N. B. Külső megrendeléseknél, melyek az említett váltóirodához intézendők, keretik az összeget bérmentesen beküldeni s ezen felül a nyeresém-lajstromnak annak idejében leendő megküldéséért még külön 30 Krt. mellékelni.

Sothen C. János, Bécsben.

(136)

POPP J. G. gyak. fogorvos urnak

Bécsben, Stadt, Bognergasse N. 2.

Zaandam, 1869, oktober 29-én.

Mai levelemmel kérem Önt, szíveskedjék nekem lehető gyorsan ANATHERIN-SZÁJVIZET és NÖVENYI-FOGPORT küldeni.
Az Anatherin-Szájviz, jó hatásánál fogva, itt napról-napra kelendőbb lesz s jelenthetem önnek, hogy több oldalról kedvező eredmény jutott tudomásomra, még pedig sok szájjafás, sőt még kínos fogfájás eseteiben is, mikor már egyéb szerek eredmény nélkül használtattak.
Anatherin-Szájviz-készítmény elfogyott, tehát mielőbb újat várok.
Tisztelettel

van Aken H. G., Waarenhaus.

Kapható: Kolozsvárt: WOLFF J., Dr. HINCZ Gy. ENGEL J. és BINDER gyógyszerészek és KÁRVÁZ J. Tordán: Wolf gyógyszerész. Dézsen: Krémer Sámuel. Deán: Bosniaki és Gergely. Medgyesen: Folbert gyógyszer. Nagy-Enyeden: Oberth J. gyógyszer. M. Vádrhelyt: Fogarasi D. és Bucher. Szászvároson: Leonhardt. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahán: Weiss gyógyszer. Sz.-Somlyón: R. Tarsa Ign. Kézi-Vádrhelyt: Nagy Jakab. Büssörmenyben: Lányi J. gyógyszer. Nagy-Bányán: Papp gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Szinyér-Váradyn: Gerber gyógyszer. Szébenben: Sill Mih. Müller gyógyszer. Zóhrer, Steiner. Brassóban: Fabik gyógyszer. Jekelius gyógyszer. Anken C. és társa. Károly-Fehérvárt: Wagner könyvtáros. Segesvárt: Markus Fr. Teutsch J. B. Misseltacher, Besztercén: Dietrich és Fleischer. Tergovits Ed. Nussbeck, Textoris G. M. Nyiregyháza: Bacsai B. gyógyszer. Reich, Pavlovich. Balasszálad: Fülöp és társa. N.-Almdson: Beck M. Gy.-Sz.-Miklós: Mikó M. Sz.-Udvarhelyt: Beczasi Em. Földvár: Temmer E. Bassóban J. v. Müller, gyógyszerész.

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket
levél általi uton gyógyít a nehézkör valódi orvosa Dr. Killisch
O. Berlinben, jelenleg Louisenstrasse N. 45. Eddigélé 100-nál
több nyavalyatörést gyógyított meg. (97) (51-156)

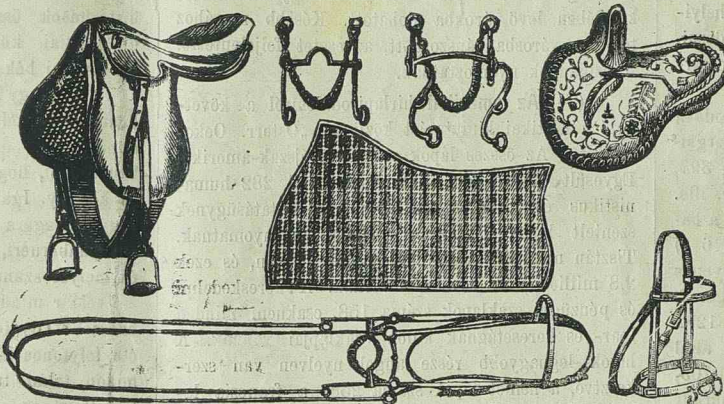
(322)

Kolozsvárt a

(1-*)

nagy Bazárban

200 darab

mindenféle lovagló eszközök: nyergek, kantárok, zabláok, kengyelek, izttakarók, nagy választékban és jutányosan kaphatók.

Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentesen.

CSAPÓ SANDOR.

(166)

26/7

(8-12)

A legjobb és legolcsóbb órák, 3 évi írásbeli
jótállás mellett, a sok évek óta magának
hirnevet szerzett

Kohn Ignácznál

Pest, kigyúteza 6 szám alatt kaphatók.

Genfi zsebórák.

	ft.	ft.	ft.	ft.	ft.
Ezüst hengerórák 4 rubinnal	10-11-12				
" " aranyzárú, felszokkenő	12-13-14				
" " dupla fedéllel, 4-8					
" rubinnal	15-16-17				
" horgonyórák 15 rubinnal	15-16-17				
" " dupla fedéllel, 15 rubinnal	18-20-22				
" " kristály üveggel	10-20-22				
" " dupla fedéllel	24-26-28				
" remontoirok kristály üveggel	28-30-32				
" " dupla fedél, krist. üveg	35-38-40-45				
" 15 rubinnal	30-32-35				
Arany hengerórák, Nro. 3, 4-8 rubinnal	30-32-35				
" " horgonyórák	3, 15	37-40-42			
" " arany köpenyvel	48-52-55				
" " dupla fedéllel, 15 rubin	55-60-65				
" " arany köpeny	70-75-80-90-100				
" nyel	24-26-28				
" henger-hölgýórák, 4-8 rubin	24-26-28				
" " dupla fedéllel	38-40-45				
" 8 rubinnal					
Mindenemű igazítások a legújabb genfi mód szerint, a legjobban és legjutányosabban teljesíttetnek.					
Régi órák régi arany- és ezüst cseréiben elfogadtatnak.					
Külmegrendelések, az összeg beküldése, vagy utánvét mellett gyorsan teljesíttetnek.					
Oly órák, melyek nem tetszenek, becsérélhetnek.					

Magy. kir. díj-sorsjegyek az 1870-ik évről.

Főnyeremény 250,000 ft. Legkisebb nyeremény 104-200 ft.

Huzás 1870 augusztus 15-én.

(298)

Törvényesen bélyegzett

(6-10)

Részsorjegyek,
addig érvényesek, a míg azokra a 250,000 frtól 104-200 frtig terjedő nyeremények egy huszad része nem esett:

7 frtjával,

10 darab 68 frt. 20 darab 135 frt.

az összeg készpénzben beküldése, vagy utánvét mellett.

Nyeremény lajstromok ingyen.

Rothschild és társa,

Bécs, Postgasse Nro. 14.

(322)

(1-3)

Egy egyszerű

zongora eladó

Kolozsvárt a br. Józika háznál.

(21)

(1-3)

Egy tanuló

vétetik fel PEIELE ISTVÁN kereskedésébe Kolozsvárt.

(287)

(4-15)

Haszonbér.

Tordavármegyében Mező Rűtsön
Marosvásárhelyhez 1 1/2 óra járásra, egy
529 holdból álló tagosítás alatt lévő
birtok, erdővel, szőlővel, hozzá tartozó lak- és gazdasági épületekkel; ugy-mint: teljes instructioval felszerelve
1871 Szentgyörgy napjától kezdve
6 egymástán következő évekre bérbe kiadandó, vagy örök áron is eladó. Ertekezhetni levél útján Ürmösön, utolsó posta Nagy-Ajta,

MAURER MIHÁLYLYAL.

(314)

(2-4)

60 darab disznó

van eladó, a legjobb fajból, Udvarhelyszéken Pálfi Dénezsnek benczedi jóságán, 20 darab 2 1/2, 40 darab 1 1/2 éves. Ertekezhetni Tarcsafalván gazdaságtól Sándor Zsigmonddal, utolsó posta Székely Keresztúr.

Weinkopf Benedek

építmény-asztalos-üzlete

Bécsben, Landstrasse Neulinggasse 4 sz.

ajánlja magát mindennemű építmény-iroda- és bolt-felzésre aránylagos legolcsóbb árak mellett.
Megrendelések mindig elfogadtatnak, s a legpontosabban teljesíttetnek.

(278)

(6-6)

400 hosszú öl tűzifa

Tordától két óra járásra a magyarosági határról eladó. Ertekezhetni Tordán Bőrnemiza József, Kolozsvárt Ajtai László urakkal. Ugyan ezen uraknál megrendelhető 500 vékan felül 20,000 véka mész egyetése is.

(311)

(3-3)

Sz. Udvarhely városában alólírtak a város központján álló, eléggé keresett vegyes kereskedésének eladása

ezelőttatván, ez azon megjegyzéssel tétetik közhírre, miszerént az illető vevő, valamint a tényleges, egy a szenvedőleges adósságokat is átvenni, s ezenkívül az átvételkor eladónak előlege-sen 2000 frtot fizetni köteleztetik, részletes értesítéssel alólírt tulajdonos szolgáland.
Sz. Udvarhelyt, július 8-án, 1870.

LENGYEL PÉTER.